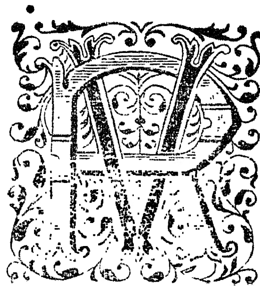
శ్రీ ర స్తు.

శ్రీపురుషోత్తమదేవప్రణీత

హా రా వ ళి

స టీ క ము.

చె న్న పు రి:

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్స్ వారిచేఁ

ప్ర క టి త ము.

PRINTED BY
V. RAMASWAMY SASTRULU & SONS,
AT THE 'VAVILLA' PRESS,
Madras.

సాధ్వీ సతాం భజతు కంఠమసౌ ప్రియేవ
హారావళీ విరచితా పురుషోత్తమేన. ౪

తా. పురుషోత్తమకవిచే రచింపఁబడిన ముక్తామయియు, అతి మధురయు, స్నిగ్ధరూపయు, స్వచ్ఛవర్ణయు, అధికరాగతరలయు, నిర్మల గుణశ్రీకలితయు నగు హారావళియనుగ్రంథము పతివ్రతయగు ప్రియు రాలివలె పండితులకంఠము నాశ్రయించుఁగాక.

శ్లో. కిన్నైవ సంతి సుధియామభిధానకోశాః
కింతు ప్రసిద్ధవిషయవ్యవహారభాజః,
గోష్ఠీషు వాదపరమోహఫలాసు కేషాం
హారావలీ న విదధాతి విదగ్ధిమానమ్. ౫

తా. ప్రసిద్ధవిషయములందు వ్యవహరింపఁదగినవియగు అభిధాన నిఘంటువులు పండితులకు లేవా? వాదములలో నుత్కృష్టమగు మోహ ఫలము లొసంగు సభలలో హారావళనిఘంటువు ఎవరికి నేర్పరితన మును సమకూర్పదు?

శ్లో. ఏకం తమేవ గణయంతి పరం విదగ్ధా
వాచాం విదగ్ధిమ నిమజ్జతి యస్య లోకః,
గోష్ఠీషు యః పరమశాబ్దికదుర్గమాసు
దుర్బోధశబ్దగతసంశయముచ్ఛినత్తి. ౬

తా. ఎవని వాగ్వైదగ్ధ్యమునందు లోకము మునింగియున్నదో సభలలో వ్యాకరణజ్ఞులకుఁ దెలియరానివగు శబ్దగతములగు సంశయము లను ఎవఁడు నశింపఁజేయునో ముఖ్యుఁడగు నాతనినే పండితులు గణించు చున్నారు.

శ్లో. ఆవ్యాధశబ్దతః శ్లోకైరర్ధైరాతలినాత్తతః,
శబ్దాః పాదైర్విబోద్ధవ్యాః ప్రాగనేకార్థత స్తతః. ౭

తా. హారావళీ నిఘంటువులో రానున్న వ్యాధశబ్దముగల శ్లోకమువఱకు ఒక్కొక్క శ్లోకముగను, అట్లె తలినశబ్దము వచ్చువఱకు అర్ధశ్లోకముగను, ఆవల పాదశ్లోకముగను పదవిభాగము జేసికొని పర్యా యపదములు గ్రహింపవలెను. అంతకుమున్ను అర్థాంతరములచేఁ బద విధానము గ్రహింపఁదగినది.

విషమనయనశంకరా చం
ద్రమౌళిర్భగాలీ వృషభగతి
గణేశా రేరిహాణో వృషాంకః,
త్రిపురదహన శూలి స్థాణుఖ
ట్వాంగిహిండి ప్రియతమశితి
కంఠాభర్గ్యకల్మాషకంఠా. ౮

విషమనయనః ౧, శంకుః ౨, చంద్రమౌళిః ౩, భగాలీ (న్) ౪, వృషభగతిః ౫, గణేశః ౬, రేరిహాణః ౭, వృషాంకః ౮, త్రిపురదహనః ౯, శూలీ (న్) ౧౦, స్థాణుః ౧౧, ఖట్వాంగీ. (న్) ౧౨, హిండిప్రియతమః ౧౩, శితికంఠః ౧౪, భర్గ్యః ౧౫, కల్మాషకంఠః. (పు) ౧౬ ఇవి శివుని పేరులు.

శతధామా చతుష్పాణిః
పృశ్నిగర్భో గదాగ్రజః, గదీ
కౌస్తుభవక్షాశ్చ పాంచజన్య
ధరో౽చ్యుతః. ౯

శతధామా (న్) ౧, చతుష్పాణిః ౨, పృశ్నిగర్భః ౩, గదాగ్రజః ౪, గదీ (న్) ౫, కౌస్తుభవక్షాః. (స్) ౬, పాంచజన్యధరః ౭, అచ్యుతః (పు) ౮ విష్ణుమూర్తి పేరులు.

వైనతేయః పక్షిసింహః
శాల్మలి హరివాహనః, అమృ
తాహరణస్తార్క్ష్యో నాగాశనఖ
గేశ్వరౌ. ౧౦

వైనతేయః ౧, పక్షిసింహః ౨, శాల్మలి (న్) ౩, హరివాహనః ౪, అమృతాహరణః ౫, తార్క్ష్యః ౬, నాగాశనః ౭, ఖగేశ్వరః, (పు) ౮. గరుత్మంతుని పేర్లు.

ఖగపతంగవియన్మణి భాన
వో హరిభగేననిదాఘకరా
ద్రయః, కిరణమాలివిరోచన
హేలయో దినమణి స్తరణిశ్చ
దినప్రణీః. ౧౧

ఖగః ౧, పతంగః ౨, వియన్మణిః ౩, భానుః ౪, హరిః ౫, భగః ౬, ఇనః, ౭, నిదాఘకరః ౮, అద్రిః ౯, కిరణమాలీ.న్. ౧౦, విరోచనః ౧౧, హేలిః ౧౨, దినమణిః ౧౩, తరణిః ౧౪, దినప్రణీః. ఈ, పు. ౧౫. సూర్యుని పేరులు.

శ్రుతశ్రవో౽నుజః క్రోడో
మందశ్ఛాయాసుతశ్శనిః,సప్తా
ర్చిర్నీలవసనః పాతంగిః క్రూర
లోచనః. ౧౨

శ్రుతశ్రవో౽నుజః ౧, క్రోడః ౨, మందః ౩, ఛాయాసుతః ౪, శనిః ౫, సప్తార్చిః స్. ౬, నీలవసనః ౭, పాతంగిః ౮, క్రూరలోచనః ౯ ఇవి శని పేరులు.

దాక్షాయణీపతివలక్షగు
పక్షజన్మ తుంగీశ రాత్రిమణి
దర్శవిపత్సుధాంగః రాజా

దాక్షాయణీపతిః ౧, వలక్షగుః ౨, పక్షజన్మా (న్) ౩, తుంగీశః ౪, రాత్రిమణిః ౫, దర్శవిపత్. (ద్) ౬, సుధాంగః ౭,

సముద్రనవనీత తమోనుదౌ మాగ్లౌరిందు రేణతిలకో హరి రోహిణీశౌ. ౧౩	రాజా న్. ౮, సముద్రనవనీతః ౯, తమోనుత్ (ద్) ౧౦, మాః (స్) ౧౧, గ్లౌః (ఔ) ౧౨, ఇందుః ౧౩, ఏణతిలకః ౧౪, హరిః ౧౫, రోహిణీశః పు. ౧౬ ఇవి చంద్రుని పేరులు.
మహామృగః పుష్కరదీర్ఘ మారుతౌ విలోమజిహ్వో జలకాంక్షిసింధురౌ, ద్విపాయి శూర్పశ్రుతికుంభిసామజా మహామదః పేచకిపద్మిపీలవః. ౧౪	మహామృగః ౧, పుష్కరః ౨, దీర్ఘమారుతః ౩, విలోమజిహ్వః ౪, జలకాంక్షీ. న్. ౫, సింధురః ౬, ద్విపాయీ. న్. ౭, శూర్పశ్రుతిః ౮, కుంభిః ౯, సామజః ౧౦, మహామదః ౧౧, పేచకిః ౧౨, పద్మీ. (న్). ౧౩ పీలుః పు. ౧౪ ఇవి యేనుఁగు పేరులు.
దర్వీకరో విషధరో శ్వసనాశనోఽహిశ్చక్రీ ఫణాభర విషాయుధదీర్ఘపృష్ఠాః, కుంభీనసద్విరసనౌ సమకోలదంష్ట్రి గోకర్ణకుండలి లతారసనావిషాస్యః. ౧౫	దర్వీకరః ౧, విషధరః ౨, శ్వసనాశన ౩, అహిః ౪, చక్రీ. (న్). ౫, ఫణాభరః ౬, విషాయుధః ౭, దీర్ఘపృష్ఠః ౮, కుంభీనసః ౯, ద్విరసనః ౧౦, సమకోలః ౧౧ దంష్ట్రీ (న్) ౧౨, గోకర్ణః. ౧౩, కుండలీ (న్) ౧౪, లతారసనః ౧౫, విషాస్యః (పు) ౧౬ ఇవిసర్పముల పేరులు.
మయాఽస్యోపకృతం పూర్వమయం చోపకరిష్యతి, ఇతి యః క్రియతే సంధిః ప్రతీహారస్స ఉచ్యతే. ౧౬	ప్రతీహారః (పు) పూర్వం=పూర్వము అస్య=వీనికి, మయా=నా చేత, ఉపకృతం=ఉపకారము చేయఁబడినది, అయంచ ఉపకరిష్యతి=ఇతఁడును ఉపకరింపఁగలఁడు, ఇతి=ఇట్లని, యః సంధిః క్రియతే=ఏసంధి చేయఁబడునో, సః=అది.
శేషమక్షరమాదాయ ప్రతిశ్లోకం క్రమేణయత్, అన్యోన్యం పఠ్యతే శ్లోకః ప్రతిమాలేతి సా మతా. ౧౭	ప్రతిమాలా (స్త్రీ) శేషమక్షరమాదాయ=చివరవర్ణము దీసికొని, క్రమేణ ప్రతిశ్లోకం=వరుసగా ప్రతిశ్లోకమందు, అన్యోన్యం=పరస్పరము, యత్ శ్లోకః పఠ్యతే=ఏశ్లోకము చదువఁబడునో, సా=అది, ప్రతిమాలేతిమతా=ప్రతిమాల యనఁబడును.

నభశ్చరో వాయుదారు
వనదో గగనధ్వజః, వ్యోమ
ధూమో జలమసిః ఖతమాలః
పయోధరః. ౧౮

నభశ్చరః ౧, వాయుదారః ౨, వనదః ౩, గగనధ్వజః ౪, వ్యోమధూమః౫, జలమసిః ౬, ఖతమాలః ౭, పయోధరః ౮ మేఘమునకుఁ బేరులు.

హర్షాదుత్సవకాలే యద
లంకారాంబరాదికమ్, ఆకృ
ష్య గృహ్యతే పూర్ణపాత్రం
పూర్ణానకం చ తత్. ౧౯

పూర్ణపాత్రం ౧, పూర్ణానకం (న) ౨, ఉత్సవకాలే=ఉత్సవతరుణమునందు, యత్ అలంకారాంబరాదికం = ఏయలంకారవస్త్రాదికము, హర్షాత్=సంతోషమువల్లఁ ఆకృష్య=లాగి, గృహ్యతే = గ్రహింపబడునో, తత్=అది,

సురతే కర్ణదేశేషు యచ్ఛ
దేశీయభాషయా, దంపత్యో
ర్జల్పితం మందమన్మనం తద్వి
దుర్బుధాః. ౨౦

మన్మనం (న)సురతే=రతికాలమునందు, కర్ణదేశేషు=చెవులలో, దేశీయభాషయా =దేశభాషచే, దంపత్యోః మందం యత్ జల్పితం=దంపతులయొక్క మెల్లనిప్రసంగము ఏదో, తత్=అది, "మన్మనం" అని బుధాః=విద్వాంసులు, విదుః=తెలిసికొనుచున్నారు.

యద్దీయతే తు దేవేభ్యో
మనోరాజ్యస్య సిద్ధయే, ఉప
యాచితకం దివ్యదోహదం
తద్విదుర్బుధాః. ౨౧

ఉపయాచితకం ౧,దివ్యదోహదం(న)౨, మనోరాజ్యస్య=కోరికయొక్క-సిద్ధయే=సిద్ధికొఱకు, దేవేభ్యః=దేవతలకొఱకు,యత్ దీయతే=ఏది-ఈయఁబడునో,తత్=అది"ఉపయాచితకం దివ్యదోహదము"అని బుధాః విదుః=పండితులు తెలిసికొనుచున్నారు.

నక్తం నిర్గత్య యత్కించి
చ్ఛుభాశుభకరం వచః, శ్రూ
యతే తద్విదుర్ధీరా దైవప్ర
శ్నముపశ్రుతిమ్. ౨౨

దైవప్రశ్నం ౧, ఉపశ్రుతిం ౨, (న) నక్తం=రాత్రి, నిర్గత్య=బయలుదేరి, యత్కించిత్ శుభాశుభవచః=శుభము అశుభమగు ఏకొద్దిమాటయేని, శ్రూయతే = వినఁబడునో, తత్=అది, ధీరాః=పండితులు, "దైవప్రశ్నం ఉపశ్రుతిం" అని, విదుః =

వృద్ధసూత్రకమిత్యాహు
రింద్రతూలం మనీషిణః, గ్రీష్మ
హాసం వంశకఫం వాతతూలం
మరుద్ధ్వజః. ౨౩

వృద్ధసూత్రకం ౧, ఇంద్రతూలం ౨,
గ్రీష్మహాసం ౩, వంశకఫం ౪, వాతతూ
లం ౫, మరుద్ధ్వజః ౬, ఇవి మనీషిణః=
విద్వాంసులు, వృద్ధసూత్రకం=గాలిపటము
దారమని, ఆహుః=పలుకుచున్నారు.

దశేంధనో గృహమణిః
స్నేహాశః కజ్జలధ్వజః, జటా
జ్వాలో దశాకర్షి కథితో
బహుదృశ్వభిః. ౨౪

దశేంధనః ౧, గృహమణిః ౨, స్నేహా
శః ౩, కజ్జలధ్వజః ౪, జటాజ్వాలః ౫
దశాకర్షి (న) ఇవి, బహుదృశ్వభిః=పం
తులచేత (దీపఇతి=దీపమని) కథితః=చెప్ప
బడుచున్నది.

గోమయచ్ఛత్రికామా
హుర్దిలీరం చ శిలీంధ్రకం,

గోమయచ్ఛత్రికా౧,(స్త్రీ) దిలీరకం౨,
లీంధ్రకం (న) ౩, ఇవి గోమయచ్ఛత్రికా
=పుట్టకొక్కని, ఆహుః=చెప్పుచున్నారు

ఉర్వ్యాంగం చ వశారో
హం గోలాసమపరే విదుః. ౨౫

ఉర్వ్యాంగం ౧, వశారోహం ౨, (
గోలాసం౩, (న) ఇవి,అపరే=ఇతరులు,పు
ట్టకొక్కు అని విదుః=తెలిసికొనుచున్నా

హిమవాన్ హేమకూట
శ్చ నిషధో మేరురేవ చ,
చైత్రః కర్ణి చ శృంగీ చ స
ప్తైతే వర్షపర్వతాః. ౨౬

హిమవాన్ (త్) ౧, హేమకూ
౨, నిషధః ౩, మేరుః ౪, చైత్రః ౫, క
(న్) ౬ శృంగీ (న్) (పు) ఏతే సప్త=
యేడును, వర్షపర్వతాః = వర్షపర్వతమ
పేరులు.

ఇతి శ్లోకావధిః.

వ్యాధో మృగవధాజీవః
నిషాదః పుల్కసః ప్లవః,

వ్యాధః ౧, మృగవధాజీవః ౨, ని
దః ౩, పుల్కసః ౪, ప్లవః ౫ బోయవా
పేరులు.

వాలవాయజమిచ్ఛంతి వై
దూర్యమణిముత్తమాః. ౨౭

వాలవాయజః ౧, వైదూర్యమణి
౨, వైదూర్యమణిం=వైదూర్యమణిని
లవాయజం=వాలవాయజమని, ఉత్తమా
=ఉత్తములు, ఇచ్ఛంతి=తలంచుచున

కాలగ్రంథిః సమాః సంవన్మా
సమానో యుగాంశకః,

కాలగ్రంథిః ౧, సమాః (సీ. బ.) ౨, సంవత్ (త్) ౩, మాసమానః ౪, యుగాంశకః ౫, ఇవి సంవత్సరముపేరులు.

మాసో వర్షాంశకః శ్రామో వర్షాంగస్స్యాదహర్గణః.

మాసః ౧, వర్షాంశకః ౨, శ్రామః ౩, వర్షాంగః ౪, అహర్గణః ౫, ఇవి అహర్గణః =దినసమూహము, స్యాత్ =అగును. (నెల యని అర్థము.)

మదయోగవిధానం తు
వ్యస్తారం కరిణాం విదుః,

వ్యస్తారః (పు) ౧, కరిణాం=ఏనుగుల యొక్క మదయోగవిధానం=మదముకలిగించురీతిఅని, విదుః= తెలిసికొనుచున్నారు.

పృష్ఠవంశస్య యన్మాంసం
తన్మనం తత్ప్రచక్షతే. ౨౯

తన్మనః, (పు) పృష్ఠవంశస్య = ఏనుగు వెన్నెముకయొక్క, మాంసం=యత్ =ఏది యో అది, ప్రచక్షతే= చెప్పఁబడుచున్నది.

కర్ణవేధనికా ప్రోక్తా నాలి
కేతి విషాణినాం,

నాలికా (స్త్రీ) ౧ విషాణినాం=ఏనుగుల, కర్ణవేధనికా=చెవులుకుట్టుసూది, ప్రోక్తా= చెప్పఁబడినది.

ప్రవేష్టమంతఃస్వేదానాం
దంతమాంసం విదుర్బుధాః.

ప్రవేష్టం ౧, అంతఃస్వేదానాం=లోపల చెమటగల యేనుగులయొక్క, దంతమాంసం=దంతమాంసము అని, బుధాః విదుః= పండితులు తెలిసికొనుచున్నారు.

కుమారభృత్యా గర్భి
ణ్యాః పరిచర్యాభిధీయతే,

కుమారభృత్యా (స్త్రీ) ఇది గర్భిణ్యాః పరిచర్యా=గర్భవతికూడిగమని, అభిధీయతే= చెప్పఁబడుచున్నది.

నవోఢావస్త్రమానంద ప
టమిచ్ఛంతి సూరయః. ౩౧

నవోఢావస్త్రం ౧, ఆనందపటః ౨, ఇవి సూరయః=పండితులు, నవోఢావస్త్రం =మధుపర్కమని, ఇచ్ఛంతి = తలంచుచున్నారు.

కర్ణీసుతో మూలదేవో
మూలభద్రః కులాంకురః,

కర్ణీసుతః ౧, మూలదేవః ౨, మూలభద్రః ౩, కులాంకురః ౪, గ్రామదేవత

జ్యేష్ఠామూలీయ మిచ్ఛంతి మాసమాషాఢపూర్వజమ్. ౩౨

ఆషాఢపూర్వజః (పు) ౧, జ్యేష్ఠామూలీయః ౨, జ్యేష్ఠమాసమని; ఇచ్ఛంతి తలంచుచున్నారు.

నిత్యకర్మసమాచార నిష్ఠురత్వే కదుంకతా,

కదుంకతా (స్త్రీ) ౧, నిత్యకర్మసమాచారనిష్ఠురత్వే = నిత్యకర్మముల బాగుగ చేయుటయందలి కష్టమునందు వర్తించున

వీణానుబంధోఽధీమద్భి రుపనాహోఽభిధీయతే. ౩౩

వీణానుబంధః ౧, ఉపనాహః ౨, ఇ ధీమద్భిః=పండితులచే, వీణానుబంధః=వీ తంతులుండుతావని, అభిధీయతే = చెప్ప బడుచున్నవి.

స్యాత్పాలికాకుంతలికా దధ్యాదిచ్ఛేదనీతుయా,

పాలికా ౧, కుంతలికా ౨, ఇవి దధ్యా దిచ్ఛేదనీ=కవ్వముగుత్తి, స్యాత్=అగును

వైశాఖోదధిచారస్స్యాత్తక్రాటః కరధర్షణః. ౩౪

వైశాఖః ౧, దధిచారః ౨, తక్రాట ౩, కరధర్షణః ౪, ఇవి కవ్వపుకఱ్ఱ పేరులు

స్యాదాషాఢభవో భౌమో నవార్చిర్గగనోత్సుకః,

ఆషాఢభవః ౧, భౌమః ౨, నవార్చి (స్) ౩, గగనోత్సుకః ౪, (రూ. గగన ల్ముకః), ఇవి అంగారకుని పేరులు.

పంచార్చిశ్చశ్రవిష్ఠాజో జ్ఞ ఏకాంగః ప్రహర్షణః. ౩౫

పంచార్చిః ౧, శ్రవిష్ఠాజః ౨, జ్ఞః ౩ ఏకాంగః ౪, ప్రహర్షణః ౫, ఇవి బుధు పేరులు.

దీదివిర్ద్వాదశార్చిఃస్యాజ్జీవ ప్రాక్ఫల్గునీభవః,

దీదివిః ౧, ద్వాదశార్చిః స్ ౨, జీవః ౩ ప్రాక్ఫల్గునీభవః ౪,ఇవి బృహస్పతి పేరులు

కావ్యో దైత్యపురోధాస్స్యాత్షోడశార్చిర్మఘాభవః.

కావ్యః ౧, దైత్యపురోధాః స్ ౨ షోడశార్చిః స్ ౩, మఘాభవః ౪, ఇ శుక్రుని పేరులు.

ఉపప్లవోకచః కేతురాశ్లేషాభవ ఆహికః,

ఉపప్లవః ౧, కచః ౨, కేతుః ౩, ఆ షాభవః ౪, ఆహికః ౫, ఇవి కేతువు పేర్లు

జ్యోతీరథో గ్రహాధారో ధ్రువ ఉత్తానపాదజః. ౩౬

జ్యోతీరథః ౧, గ్రహాధారః ౨, ధ్రువ ౩, ఉత్తానపాదజః ౪, ఇవి ధ్రువు పేరులు,

స్వర్భానుం గ్రహకల్లోలం
విదురభ్రపిశాచకం,

స్వర్భానుః ౧, గ్రహకల్లోలః ౨, అభ్రపిశాచకః ౩, ఇవి,అభ్రపిశాచకం=రాహువని, విదుః=తెలిసికొనుచున్నారు.

వనీపకో యాచనకో వసు
కీటో ముఖంపచః. ౩౭

వనీపకః ౧, యాచనకః ౨, వసుకీటః ౩, ముఖంపచః ౪ యాచకుని పేరులు.

జాయమానవిషాణాగ్రే
కటాహో మహిషీశిశౌ,

కటాహః (పు) ౧, జాయమాన=పుట్టుచున్న, విషాణాగ్రే = కొమ్ములచివరగల, మహిషీశిశౌ=గేదెదూడ పేరు.

ఛేదో హస్తేన సస్యానాం
కటభంగ ఉదాహృతః. ౩౮

కటభంగః(పు) ౧, హస్తేన=చేతితో,సస్యానాం=పైరులయొక్క,ఛేదః=కోయుటగా,ఉదాహృతః=ఉదహరింపఁబడుచున్నది.

జలత్రా జంగమకుటీ కావా
రీమూర్ధకర్పరీ,

జలత్రా ౧, జంగమకుటీ ౨, కావారి ౩, మూర్ధకర్పరీ ౪ ఇవివానలో నుపయోగించు గూడ పేరులు.

ఉష్ణవారణముత్కోటశ్చ
క్రాంగంచపుటోటజమ్. ౪౦

౧, ఉష్ణవారణం ౨, ఉత్కోటః ౩,చక్రాంగం ౪, పుటోటజం౪గొడుగు పేరులు.

మునీనాంచచితాకుట్యాం
పర్ణోటజసహోటజౌ,

పర్ణోటజః ౧, సహోటజః ౨, మునీనాంచితకుట్యాం = మునులచేఁ గట్టఁబడిన గుడిసె పేరు.

కారోత్తరశ్చవీనాహః ప్ర
హిరంధూర్జలాంబికా. ౪౧

కారోత్తరః ౧, చవీనాహః ౨, ప్రహిరంధూః౩,జలాంబికా ౪ బావి పేరులు.

జలకూపీ జలాక్షీలీ తలకం
పుష్కరిణ్యపి,

జలకూపీ ౧, జలాక్షీలీ ౨, తలకం ౩, పుష్కరిణి ౪ ఇవికోనేరు పేరు.

ఆసన్నాస్తమయః కశ్చి దు
పధూపిత ఇష్యతే. ౪౨

ఉపధూపితః (పు) ౧, కశ్చిత్ ఆసన్నాస్తమయః=చావుసమీపించినవాఁడు, అని ఇష్యతే=తలంపఁబడుచున్నది.

తత్క్షణాదిత్యముక్తాం తు
వదంత్యంగారిణీం దిశం,

అంగారిణీ (స్త్రీ) ౧, తత్క్షణాదిత్యముక్తాందిశం=అప్పుడే సూర్యుఁడు అస్తమించిన దిక్కును, "అంగారిణీం"అని వదంతి =చెప్పుచున్నారు.

అగారితం పలాశానాంకలి
కానిర్గమో భవేత్. ౪౩

అగారితం (న) ౧, పలాశానాం=మోదు
గుచెట్టుల, కలికానిర్గమః = మొగ్గలపుట్టు
పేరు, భవేత్=అగును.

గాంధారం రక్తచూర్ణం
తు సిందూరం రక్తవాలుకమ్,

గాంధారం (న) ౧, రక్తచూర్ణం ౨
సిందూరం ౩, రక్తవాలుకం ౪, సిందూ
ము పేరు.

కుసృత్యా విభవాన్వేషీ
పార్శ్వకః సంధిజీవకః. ౪౪

పార్శ్వకః ౧, సన్ధిజీవకః ౨, (కుస
త్యావిభవాన్వేషీ) స్యాత్, (యీ రె
డును పిశునుఁడగును.) (యీ ౨ న
కుసృత్యావిభవాన్వేషీ సూచకునికి పేర్లు.

అథశ్చరో భవేచ్చోరః కు
సుమాలః కుజంభలః,

అథశ్చరః ౧, చోరః ౨, కుసుమా
౩, కుజంభలః ౪ ఇవి చోరః=పగటిదొం
భవేత్=అగును.

ప్రోక్తః కరికుసుంభస్తు నా
గకేసరచూర్ణకే. ౪౫

కరికుసుంభః ౧, నాగకేసరచూర్ణ
౨, ఇవి నాగకేసరచూర్ణకే=నాగకేసరచూ
ర్ణమందు, ప్రోక్తః=చెప్పఁబడెను.

బర్బరం బర్బరీకం చ బర్బ
రీత్యపి చేష్యతే,

బర్బరం (న)౧, బర్బరీకం ౨, బర్బరీ (
సీ) ౩, ఇవి బర్బరీతి=హింగులమను పర్వ
ధాతువుగా, ఇష్యతే=తలంపఁబడుచున్న

అభావాస్త్రీపరిత్యాగస్తు
రగబ్రహ్మచర్యకమ్. ౪౬

తురగబ్రహ్మచర్యకం (న) ౧, అభావ
త్=లేకపోవుటవల్ల, స్త్రీపరిత్యాగః=ఆఁడ
దానిని వదులుట పేరు.

యమినాం యద్రతం గో
ప్యం తత్ఖంజనతరం విదుః,

ఖంజనతరం (న) ౧, యమినాం=సన్యా
సులయొక్క, గోప్యం=రహస్యమగు, ౦
త్సురతం=ఏసంభోగము గలదో, తత్
అది ఖంజనతరమని, విదుః = తెలిసికొం
చున్నారు.

స్యాదాచామనకఃప్రోంతః
కటకోలః పతద్గ్రహః. ౪౭

ఆచామనకః ౧, ప్రోంతః ౨, కటకో
౩, పతద్గ్రహః ౪ ఇవి తమ్మపడిగె పేరు

మేలామందామసీమణిర్మ
సిథానీమసిప్రసూః,

మేలా ౧, మందాః ౨, మసిమణిః ౩, మసిథానీ (ఈ. స్త్రీ) ౪ మసిప్రసూః ౫ సిరాబుడ్డి పేరులు.

వాలోపరీతంతువిదుః పం
చావటమురస్కటం. ౨౮

వాలోపరీతం (న) ౧, పంచావటం౨, ఉరస్కటం ౩, ఇవి బాలురు కట్టుకొను బట్టకు పేరులు.

నారీణాం మండలీనృత్యం
బుధా హల్లీషకం విదుః,

హల్లీషకం (న) ౧, నారీణాం = స్త్రీల యొక్క, మండలీనృత్యం = వలయాకారనృత్యముగా, విదుః = తెలిసికొనుచున్నారు.

మారీచో యాజకగజో
రాజహస్తీ మదోత్కటః. ౨౯

మారీచః ౧, యాజకగజః ౨, రాజహస్తీ (న్) ౩, మదోత్కటః ౪ ఇవి రాచయేనుఁగు పేరులు.

అలంకారసువర్ణం యత్
తచ్ఛృంగికనకం మతమ్,

శృంగికనకం (న) ౧, అలంకారసువర్ణంయత్=ఏ అలంకారసువర్ణముగలదో, తత్=అది, శృంగికనకం=శృంగికనకమని, మతం = ఇష్టమగుచున్నది.

రతిలకుం నిధువనం సం
యోజనమితి స్మృతం. ౩౦

రతిలకుం (న) ౧, నిధువనం ౨, సంయోజనం ౩, ఇవి మైథునమునుగా, స్మృతం= చెప్పఁబడెను.

జీమూతకుటకుట్టీరకుట్టా
రాః కందరాకరః,

జీమూతకుటః ౧, (పు) కుట్టీరః ౨, కుట్టారః ౩, కందరాకరః ౪ ఇవి పర్వతము పేర్లు.

ఉద్దేశో గండకూపస్తు ప
ర్వతస్యాభిధీయతే. ౩౧

గండకూపః ౧, (పు) పర్వతస్య=పర్వతముయొక్క, ఉద్దేశః=పైప్రదేశము, గండకూపముగా, అభిధీయతే = చెప్పఁబడుచున్నది.

వాసితా ధేనుకా చైవ
వశా చ కరిణీ మతా,

వాసితా ౧, (స్త్రీ) ధేనుకా౨, వశా౩, కరిణీ (ఈ. స్త్రీ) ౪ ఇవి ఏనుఁగుగా, మతా = తలంపఁబడినవి

బ్రహ్మాంగభూః క్రతుపశుః సింహవిక్రాంతవాజినౌ. ౫౨

బ్రహ్మాంగభూః (ఊ. పు.) ౧, క్రతు శుః ౨, (ఉ) సింహవిక్రాంతః ౩, వాజీ ౪ (న్. పు) గుఱ్ఱమునకు పేరు.

సముద్రగా నిర్ఝరిణీ తలోదా జంబాలినీ శైవలినీ తరంగిణీ,

సముద్రగా (ఆ. స్త్రీ) ౧, నిర్ఝరిణీ (ఈ స్త్రీ) ౨, తలోదా ౩, జంబాలినీ ౪, శైవలినీ ౫, తరంగిణి ౬ నదికి పేర్లు.

విపాఠకాదంబకపత్రవాహాః, పత్రీ ఖగో వీరతరోఽస్త్రకంటకః. ౫౩

విపాఠః (పు) ౧, కాదంబకః ౨, పత్రవాహః ౩, పత్రీ (న్) ౪, ఖగః ౫, వీరతరః ౬, అస్త్రకంటకః ౭ ఇవి బాణమును పేరులు.

వర్ణదూతః స్వస్తిముఖో లేఖో వాచికహారకః,

వర్ణదూతః ౧, స్వస్తిముఖః ౨, లేఖః ౩, వాచికహారకః ౪ ఇవి ఉత్తరమును పేరులు.

లేఖో నిబధ్యతే యేన తత్ర కాచనకాభిధా. ౫౪

కాచనకా ౧, యేన=ఎందుచేత, లేఖః నిబధ్యతే; = జాబుమూయఁబడుచున్నదో తత్ర=అందు, కాచనకాభిధా = కాచ యనిపేరు. (కవరు)

క్షారాచ్ఛం మాణిమంథం చ విదుః సింధూపలం బుధాః,

క్షారాచ్ఛం ౧, (న) మాణిమన్థం ౨ సింధూపలం ౩, ఇవి బుధాః=విద్వాంసు సైంధలవణముగా, విదుః = తెలిసికొ చున్నారు.

పిశితం పలలం మాంసం క్రవ్యమామిషముద్ధసమ్. ౫౫

పిశితం (న) ౧, పలలం ౨, మాంస ౩, క్రవ్యం ౪, ఆమిషం ౫, ఉద్ధసం ౬ ఇవి మాంసము పేరులు.

పారావారమహాకచ్ఛౌ మహీప్రాచీరదారదౌ,

పారావారః (పు) ౧, మహాకచ్ఛః ౨, మహీప్రాచీరం (న) ౩, దారదః ౪ ఇ సముద్రమునకు పేర్లు.

జిహ్వాదరః కీకశాస్యశ్చంచుమత్తరుశాయినౌ. ౫౬

జిహ్వాదరః (పు) ౧, కీకశాస్యః ౨, చంచుమత్ (త్) ౩, తరుశాయీ (న్) ౪ ఇ పక్షికి పేర్లు.

కోజాగరే తథా సద్భిః
కౌముదీ చార ఇష్యతే. ౬౫

కౌముదీచారః (పుం) కోజాగరే = ఆశ్వయుజపూర్ణిమయందు, తథా = ఆ విధముగా, సద్భిః=పండితులచే, "కౌముదీ చారః" అనుపదము ఇష్యతే=చెప్పఁబడుచున్నది.

సముద్రగృహ మిత్యాహు ర్జలయంత్రనికేతనం,

సముద్రగృహం ౧, జలయంత్రనికేతనం ౨ ఇవి సముద్రగృహమితి=సముద్రగృహమని, ఆహుః=చెప్పుచున్నారు.

ప్రేతాదిభిర్గృహీతో యః
స ఆవిష్టోఽభ్రమన్బహిః. ౬౬

ఆవిష్టః, (పు) ప్రేతాదిభిః యః గృహీతః, ప్రేతాదులచే ఎవఁడు గ్రహింపఁబడి, బహిః భ్రమణ్ = వెలుపలతిరుగునో, సః= వాఁడు.

హిమమింద్రాగ్నిధూమశ్చ
ఖబాష్పో రజనీజలం,

హిమం ౧, ఇంద్రాగ్నిధూమః ౨, ఖబాష్పః ౩, రజనీజలం ౪ ఇవి మంచు పేరులు.

యే శివాయతనోత్సృష్టా
తే సంధ్యాబలయో వృషాః.

సంధ్యాబలిః యేశివాయతనోత్సృష్టాః =ఏవి శివాలయమందు విడువఁబడినవో, తేవృషాః = ఆయెద్దులు "సంధ్యాబలిః" అనఁబడును.

విషాక్తాస్త్రహతస్యాహుః
పశోర్మాంసం తు గృంజనం,

గృంజనం (న) విషాక్తాస్త్రహతస్య = విషముపూసిన ఆయుధము చేఁజంపఁబడిన, పశోః మాంసం=పశుమాంసము. "గృంజనం" అని ఆహుః=చెప్పఁబడుచున్నది.

ధూమికా ధూమమహిషో హిమఝంటిః కుహేళికా. ౬౮

ధూమికా ౧, ధూమమహిషీ ౨, హిమఝంటిః ౩, కుహేళికా, ౪ ఇవి పొగమంచు పేరులు.

పోతాచ్ఛాదనమాహుస్తువరకమథవస్త్రకుట్టిమం కవయః,

పోతాచ్ఛాదనం (న) ౧, వరకం ౨, వస్త్రకుట్టిమం ౩, ఈపదములను డేరా అని కవయః=కవులు, ఆహుః = చెప్పుచున్నారు.

తంత్రవిముక్తం వాసో నిష్ప్రవణిం నిష్ప్రవాణిం చ.

నిష్ప్రవణిః ౧, నిష్ప్రవాణిః ౨, తంత్రవిముక్తం=మగ్గమునుండితీసినక్రొత్తద[...] వాసః=వస్త్రము పేరులు.

మహాఘోషం క్రయారోహం హట్టం పణ్యాజిరం విదుః,

మహాఘోషః ౧, క్రయారోహః ౨, హట్టః ౩ పణ్యాజిరం, (న) ఇవి హట్ట[...] అంగడివీథినిగా, ఆహుః=చెప్పుచున్నా[...]

బహుమానుషసంకీర్ణం నిర్ఘటం చ కరాంగణమ్. ౭౦

నిర్ఘటం ౧, కరాంగణం ౨ ఇవి బహుమానుషసంకీర్ణం=పెక్కుజనులచే వ్యా[...]మైన అంగడివీథి.

శాలభంజీ దారుగర్భా కురంటీ దారుపుత్రికా,

శాలభంజీ (ఈ. స్త్రీ) ౧, దారుగర్భా ౨, కురంటీ ౩, దారుపుత్రికా ౪ ఇ[...] కొయ్యబొమ్మ పేరులు.

కాదంబినీ నవోమేఘః కాలీ స్యాత్కాలికాపి చ.

కాదంబినీ (ఈ. స్త్రీ) ౧, కాలీ ౨, కా[...]లికా. ౩ ఇవి, నవోమేఘః=నవమేఘబృ[...]దము పేళ్లు.

క్రోశధ్వనిః క్రోశతాలో ఢక్కా విజయమర్దలః,

క్రోశధ్వనిః ౧, క్రోశతాలః ౨, [...]క్కా, (ఆ. స్త్రీ) ౩, విజయమర్దలః ౪ డ[...]క్కా పేరులు.

స్యాత్ప్రతిపత్తిః పటహో లంపాపటహ ఇత్యపి. ౭౨

ప్రతిపత్తిః ౧, పటహః ౨, లంపాప[...]హః. ౩ ఇవి పటహః=తప్పెట, స్యాత్=అగును.

కుకూలం కాయవలనం తనుత్రం దంశనం విదుః,

కుకూలం (న) ౧, కాయవలనం ౨ తనుత్రం ౩, దంశనం ౪ కవచము[...] పేరులుగా, విదుః=తెలిసికొనుచున్నారు.

శిరస్త్రం శీర్షరక్షం చ శీర్షణ్యం శీర్షకం చ తత్. ౭౩

శిరస్త్రం ౧, శీర్షరక్షం ౨, శీర్షరక్ష[...] ౩ ఇవి ఇనుపగోలుసు కుల్లాయి పేరులు.

స్యాజ్జాలికా లోహమయీ జాలప్రాయాంగరక్షిణీ,

జాలికా (ఆ. స్త్రీ) ౧, లోహమయీ=లోహముతోఁ జేసిన, జాలప్రాయ = వ[...]వలెనుండు అంగరక్షిణీ=కవచము, స్యాత్=అగును.

పన్నంధ్రీ పాదవిరజాః కో
పాదరథీ భవేత్. ౭౪

పన్నధ్రీ ౧, పాదవిరజా స. (స్త్రీ) ౨, కోశీ ౩, పాదరథీ (ఈ. స్త్రీ) ౪ మీఁగాలు సగము కప్పియుండు ఇనుపపాదరక్ష, భవేత్=అగును.

రుచకం లవణం క్షారం
క్ష్ణం జలరసం విదుః,

రుచకం ౧, లవణం ౨, క్షారం ౩, తీక్ష్ణం ౪, జలరసం ౫ ఇవి ఉప్పు అని విదుః=తెలియుచున్నారు.

జ్యోతిర్బీజం చ ఖద్యో
ం ధ్వాంతోన్మేషం తమో
ణిః. ౭౫

జ్యోతిర్బీజం ౧, ఖద్యోతం ౨, ధ్వాంతోన్మేషం ౩, తమోమణిః ౪ ఇవి మెఱుఁగుడుపురుగు పేరులు.

జలశూకరజలజిహ్వౌజల
ంటకవార్భటౌ తథా నక్రే,

జలశూకరః ౧, జలజిహ్వః ౨, జలకంటకః ౩, వార్భటః ౪, నక్రః ౫ ఇవి నక్రే=మొసలియనునర్థము గలవి.

జలనకులజలబిడాలౌ నీ
ాఖు జలప్లవావుద్రే. ౭౬

జలనకులః ౧, జలబిడాలః ౨, నీరాఖుః ౩, జలప్లవః ౪, ఉద్రః ౫ ఇవి నీటిపిల్లి పేరులు.

శిశుమారో జలకపిశ్చప
ాంగోఽసిపుచ్ఛకః,

శిశుమారః౧,జలకపిః౨,చపలాంగః ౩, అసిపుచ్ఛకః ౪ ఇవిజలజంతువిశేషములు.

గ్రాహో జలకిరాటశ్చ న
క్రరాజో జలాంటకః. ౭౭

గ్రాహః ౧, జలకిరాటః ౨, నక్రరాజః ౩, జలాంటకః ౪ ఇవి గుఱ్ఱపుమూతి చేప పేరులు.

మృతకాంతకశ్చ భీరుర్వృ
ధూర్తశయాలు వంచకాభ
ుజః,

మృతకాంతకః ౧, భీరుః ౨, వృకః ౩, ధూర్తః ౪, శయాలుః ౫, వంచకః ౬, అభరుక్ (జ) ౭ ఇవి నక్క పేరులు.

శాలామృగోఽస్థిభక్షో గ్రా
మృగో మండలః కపిలః.

శాలామృగః ౧, అస్థిభక్షః ౨, గ్రామమృగః ౩, మండలః ౪, కపిలః ౫, ఇవి కుక్క పేరులు.

ఉల్కాముఖీశృగాలీయా
ప్తజిహ్వేతిసామతా,

దీప్తజిహ్వా (స్త్రీ) ౧, యా=ఏది, ఉల్కాముఖీశృగాలీ=కొఱవివంటిముఖముగలదో, సా=అది, మతా=చెప్పఁబడుచున్నది.

స్కంధవాహస్తు శంకశ్చ
శృంగీ గోరక్షుధూ_ర్తిలః. ౭౯

స్కంధవాహః ౧, శంకః ౨, శృంగీ (న. పు) ౩, గౌః (ఓ. పు) ౪ అక్షుధూ_ర్తిలః ౫ ఇవి బండివాగు ఎద్దు పేరులు.

హేరంబః కాసరశ్చైవ
రక్తాక్షః సైరిభ_స్తథా,

హేరంబః ౧, కాసరః ౨, రక్తాక్షః ౩, సైరిభః ౪ ఇవి దున్నపోతు పేరులు.

రోమశో బహురోమా
స్యాదురణశ్చపృథూదరః. ౮౦

రోమశః ౧, బహురోమా (న్. పు) ౨, ఉరణః ౩, పృథూదరః ౪ ఇవి మేంక పేరులు.

ఇడిక్కస్తు బాలవాహ్యో
వనచ్ఛాగోఽతిరోమశః,

ఇడిక్కః ౧, బాలవాహ్యః ౨, వనచ్ఛాగః ౩, అతిరోమశః ౪

వరణోధూమ్రశూకః స్యా
దుష్ట్రిః శృంఖలక_స్తథా. ౮౧

వరణః ౧, ధూమ్రశూకః ౨, ఉష్ట్రిః ౩, శృంఖలకః ౪ ఇవి ఒంటె పేరులు.

చక్రముఖః సూచిరోమా
వరాహః స్థూలనాసికః,

చక్రముఖః ౧, సూచిరోమా (న్.పు) ౨, వరాహః ౩, స్థూలనాసికః ౪ ఇవి పంది పేరులు.

కంఠీరవస్తు పారీంద్రః కేస
రీ గజమాచలః. ౮౨

కంఠీరవః ౧, పారీంద్రః ౨, కేసరీ (న్.పు) ౩, గజమాచలః ౪ ఇవి సింహము పేరు.

నేత్రపిండో వృషాహారో
మేనాదః కుందమః స్మృతః,

నేత్రపిండః ౧, వృషాహారః ౨, మేనాదః ౩, కుందమః ౪ ఇవి పిల్లి పేరులు.

గంధాఖుర్గంధనకులశ్చుం
చుః పుంవృష ఉచ్యతే. ౮౩

గంధాఖుః ౧, గంధనకులః ౨, చుంచుః ౩, పుంవృషః ౪ ఇవి వాసనయెలుక యని ఉచ్యతే= చెప్పఁబడుచున్నవి.

ద్రోణోఽరిష్టోనాలిజంఘ
ఆత్మఘోషస్తు మాద్గలిః,

ద్రోణః ౧, అరిష్టః ౨, నాలిజంఘః ౩, ఆత్మఘోషః ౪, మాద్గలిః ౫ ఇవి బొంత కాకి పేరులు.

గోభండీరః పంకకీరో హా
పుత్రీ రాజభట్టికా. ౮౪

గోభండీరః ౧, పంకకీరః ౨ హాపుత్రీ ౩, రాజభట్టికా ౪ చీఁకుకొక్కెర పేరు.

గంగాచిల్లీ తు దేవట్టీ వి
శ్వకా జలకుక్కుటీ,

గంగాచిల్లీ (ఈ. స్త్రీ) ౧, దేవట్టీ ౨, విశ్వకా ౩, జలకుక్కుటీ ౪ ఇవి చీరపిట్ట పేరులు.

విట్సారికో తు కుణపీ గోరాటీ గోకిరాటికా. ౨౬

విట్సారికా (స్త్రీ) ౧, కుణపీ ౨, గోరాటీ 3, గోకిరాటికా ౪ ఇవి గోరువంక విశేషము పేరులు.

మృగేంద్ర చటకో ఘాతిపక్షీ గ్రాహకమారకౌ,

మృగేంద్రచటకః ౧, ఘాతిపక్షీ (న్. పు) ౨, గ్రాహకః 3, మారకః ౪ ఇవి డేగ పేరులు.

కులాలం కుక్కుటం ప్రాహుః కుక్కుభం కుహకస్వరం. ౨౭

కులాలః ౧, కుక్కుటః ౨, కుక్కుభః 3, కుహకస్వరః ౪ ఇవి అడవి కోడియని ప్రాహుః=చెప్పుచున్నారు.

కర్కరాక్షః కలాటీనః ఖంజలేఖస్తు ఖంజనః,

కర్కరాక్షః ౧, కలాటీనః ౨, ఖంజలేఖః 3, ఖంజనః ౪ ఇవి భరద్వాజపక్షి పేరులు.

ప్రాసాదకుక్కుటో ఝల్లకంఠో గృహకపోతకః. ౨౮

ప్రాసాదకుక్కుటః ౧, ఝల్లకంఠః ౨, గృహకపోతకః 3 ఇవి పావురము పేరులు.

ధ్వాంక్షపుష్టః కలకంఠో మధుకంఠకుహూముఖః,

ధ్వాంక్షపుష్టః ౧, కలకంఠః ౨, మధుకంఠః 3, కుహూముఖః ౪ కోకిల పేరులు.

ఝుంపాశీ మత్స్యరంకః స్యాత్ జలమద్గుర్మణీచకః.

ఝుంపాశీ (న్. పు) ౧, మత్స్యరంకః ౨, జలమద్గుః 3, మణీచకః ౪ ఇవి మత్స్యరంగమను పక్షివిశేషము.

కలవింకశ్చిత్రపృష్ఠో గృహనీడో వృషాయణః,

కలవింకః ౧, చిత్రపృష్ఠః ౨, గృహనీడః 3, వృషాయణః ౪ ఇవి పిచ్చుక పేరులు.

బరండా చిత్రపాదా చ చిత్రనేత్రా చ సారికా. ౨౯

బరండా (స్త్రీ) ౧, చిత్రపాదా ౨, చిత్రనేత్రా 3, సారికా ౪ ఇవి గోరువంక పేరులు.

మయూరచటకో దక్షః కృకవాకుర్నిశాకరః,

మయూరచటకః ౧, దక్షః ౨, కృకవాకుః 3, నిశాకరః ౪ ఇవి గ్రామపుకోడి పేరులు.

శతపత్రః సితాపాంగః
ప్రచలాకీ చ చంద్రకీ. ౯౦

శతపత్రః ౧, సితాపాంగః ౨
లాకీ (న్. పు) ౩, చంద్రకీ (న్)
నెమలిపేరులు.

కిసలయమసితరురాగం వి
దుర్లతాయావకం ప్రవాళం
చ,

కిసలయం ౧, తరురాగం ౨
యావకం ౩, ప్రవాళం ౪ ఇవి
పేరులు.

కంటకసంజ్ఞాస్తురునఖశితా
గ్రదల సూచిరాం కిలద్రుమ
రాః. ౯౧

తరునఖః ౧, సితాగ్రః ౨, ద
౩, రాంకిలః ౪, ద్రుమరః ౫, క
ఇవి చెట్టుముండ్లపేరులు.

ద్రోణీదలః సూచిపుష్పో
జంబూల క్రకచచ్ఛదః,

ద్రోణీదళః ౧, సూచిపుష్పః
బూలః, ౩, క్రకచచ్ఛదః ౪ ఇవి
పేరులు.

మండాతిష్యఫలాధాత్రీ
వల్యా పంచరసా శివా. ౯౨

మండా (స్త్రీ) ౧, తిష్యఫలా ,
త్రీ ౩, వల్యా ౪, పంచరసా ౫
౬ ఇవి ఉసిరికపేరులు.

సహస్రవీర్యా విరజా భా
ర్గవీ మండల రుహా,

సహస్రవీర్యా ౧, విరజా ౨,
(ఈ. స్త్రీ) ౩ మండలీ ౪, రుహా
గరికపేరులు.

ప్రహర్షిణీ నిశాహ్వా చ
లసా గంధఫలాశికా. ౯౩

ప్రహర్షిణీ (ఈ. స్త్రీ) ౧, నిశా
లసా ౩, గంధఫలాసికా ౪ ఇవి
పేరులు.

మృదుపుష్పః శూకతరుః
శిరీషో విషనాశనః,

మృదుపుష్పః ౧, శూకతరుః
షః ౩, విషనాశనః ౪ ఇవి దిరి
పేరు.

వరాహకాలీ కథితః సూ
ర్యావర్తస్తు శాబ్దికైః. ౯౪

వరాహకాలీ ౧, సూర్యావ
ఇవి శాబ్దికైః=వ్యాకరణజ్ఞులచే
మణి పుష్పవృక్షముగా, కథితః
బడుచున్నది.

వజ్రవల్ల్యస్థిసంహారో హ
స్తిశుండీ వనాలికా,

వజ్రవల్లీ ౧, అస్థిసంహారః ౨
శుండీ ౩, వనాలికా ౪ నల్లేరుచె

వనతి_క్తస్త్రియాం గ్రీష్మా
౦టః పక్షసుందరః. ౯౪

వనతి_క్తః ౧, గ్రీష్మాతిరీటః ౨, పక్షసుందః ౩ ఇవి లొద్దుగ పేరులు.

మధుపుష్పో మధూకశ్చ
డపుష్పో మధుద్రుమః,

మధుపుష్పః ౧. మధూకః ౨, గుడపుష్పః ౩, మధుద్రుమః ౪ ఇవి ఇప్పచెట్టు పేరులు.

వృత్తపుష్పఃప్రావృషేణ్యో
౦రిద్రస్తు హాలిప్రియః. ౯౬

వృత్తపుష్పః ౧, ప్రావృషేణ్యః ౨, హారిద్రః ౩, హాలిప్రియః ౪ ఇవి కడిమి చెట్టు పేరులు.

ఏలాత్వచిసుగంధా చ
టికాచర్మసంభవా,

ఏలా ౧, త్వచిసుగంధా ౨, పుటికా ౩, చర్మసంభవా ౪ ఇవి ఏలకకాయల చెట్టు.

కూష్మాండకః పుష్పఫలో
నవాసశ్చ వేష్టకః. ౯౭

కూష్మాండకః ౧, పుష్పఫలః ౨, వనవాసః ౩, వేష్టకః ౪ ఇవి గుమ్మడిచెట్టు పేరు.

వేషణః కాసమర్దశ్చ ప
త్రోపస్కర ఇత్యపి,

వేషణః ౧, కాసమర్దః ౨, పత్రోపస్కరః ౩ ఇవికసింద చెట్టు.

ఓకో దశాలీ ప్రాచీరమో
ద్యోలిరవహాలికా. ౯౮

ఓకః ౧, దశాలీ ౨, ప్రాచీరం ౩, ఓద్యోలిః ౪, అవహాలికా ౫ ఇవి కంచెకోట పేరులు.

కల్యావర్తః ప్రాతరాశః
ప్రాతర్భోజనమిష్యతే,

కల్యావర్తః ౧, ప్రాతరాశః ౨ ఇవి ప్రాతర్భోజనం = చద్దిఅన్నమని, ఇష్యతే = తలంచుచున్నారు.

శృగాలికా చ డింబం చ
మరం విద్రవో౽పి చ. ౯౯

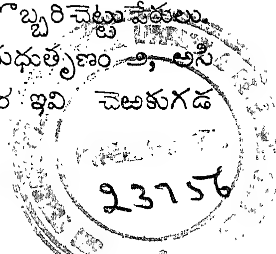
శృగాలికా ౧, డింబం ౨, డమరం ౩, విద్రవః ౪ ఇవి భయముతో పరుగెత్తుట పేరులు.

స్కంధఫలః స్మ తుంగశ్చ
ారికేలః పుటోదకః,

స్కంధఫలః ౧, తుంగః ౨, నారికేలః ౩, పుటోదకః ౪ ఇవి కొబ్బరిచెట్టు పేరులు.

గుడదారుర్మధుతృణమసి
త్రో మహారసః. ౧౦౦

గుడదారుః ౧, మధుతృణం ౨, అసిపత్రః ౩, మహారసః ౪ ఇవి చెఱకుగడ పేరులు.

రాజాలుకో మహాకందో
మూలకో హస్తిదంతకః,

రాజాలుకః ౧, మహాకందః ౨, మ
లకః ౩, హస్తిదంతకః ౪ ఇవి కందమ
లము పేరులు.

క్షుద్రరసా తిక్తగుంజా
సరఘా విద్ధపర్కటీ. ౧౦౧

క్షుద్రరసా ౧, తిక్తగుంజా ౨, సరః
౩, విద్ధపర్కటీ ౪ ఇవి కానుగచె
పేరులు.

క్షుద్రపత్రా చ చాంగేరీ
క్షుద్రామ్లా చామ్లలోణికా,

క్షుద్రపత్రా ౧, చాంగేరీ ౨, క్షు
మ్లా ౩, ఆమ్లలోణికా ౪ ఇవి పులిచిం
పేరు.

ప్రాచీనామలకం రక్తం బ
దరామలకం తథా. ౧౦౨

ప్రాచీనామలకం ౧, రక్తం ౨, బద
మలకం ౩ ఇవి రాచయుసిరిక పేరులు.

పిష్టసౌరభమేకాంగం శ్రీ
ఖండం మాలయం విదుః,

పిష్టసౌరభం ౧, ఏకాంగం ౨,
ఖండం ౩, మాలయం ౪ ఇవి మం
గందము పేరు.

మృగనాభి ర్మృగమదో
గంధశేఖరమిత్యపి. ౧౦౩

మృగనాభిః ౧, మృగమదః ౨, గం
శేఖరం ౩ ఇవి కస్తూరి పేరులు.

సితాభ్రం తరుసారం చ
వేరకం రసకేసరమ్,

సితాభ్రం ౧, తరుసారం ౨, వేరః
౩, రసకేసరం ౪ ఇవి కర్పూరము పేరుల

కాలేయం వంశకం జోం
గం కాలీయం వరచందనం.

కాలేయం ౧, వంశకం ౨, జోంగ
౩, కాలీయం ౪, వరచందనం ౫ ఇ
అగురు పేరులు.

తృణసారా మృత్యుఫలా
రంభా చ కదలీ భవేత్,

తృణసారా ౧, మృత్యుఫలా ౨, ర
భా ౩, కదలీ ౪ ఇవి అరటిచెట్టు పేర్లు

ఊర్ధ్వాసితః పరారుస్స్యా
త్తథా రాజపటోలకః. ౧౦౪

ఊర్ధ్వాసితః ౧, పరారుః ౨, రాజపటో
లకః ౩ ఇవి పొట్ల పేరులు.

కుంకుమం పీతకావేరం
ఘుసృణం కుసుమాత్మకం,

కుంకుమం ౧, పీతకావేరం ౨, ఘుస
ణం ౩, కుసుమాత్మకం ౪ ఇవి కుంకుమ
పేరులు.

అరకో జలకేశశ్చ కా
వారం శైవలం విదుః. ౧౦౫

అరకః ౧, జలకేశః ౨ కావారం ౩
శైవలం ౪ ఇవి నాచు పేరులు.

ఉన్మత్తకా హలాపుష్పో
హాత్పాటలిఘూంటికౌ,

ఉన్మత్తకా ౧, హలాపుష్పం ౨, బృహత్పాటలిః 3, ఘూంటికః ర ఇవి ఉమ్మెత్త పేరులు.

కింశుకః కరకః పర్ణీలాక్షా
క్షః సుభీరవః. ౧౦౭

కింశుకః ౧, కరకః ౨, పర్ణీ (న్) 3, లాక్షావృక్షః ర, సుభీరవః ౫ ఇవిమోదుగ చెట్టుపేరులు.

అమండపంచాంగుల వర్ధ
ానా గంధర్వహస్తత్రిపుటీ
శ్చ

ఆమండః ౧, పంచాంగులః ౨, వర్ధమానః 3, గంధర్వహస్తః ర, త్రిపుటీఫలః ౫ ఇవి ఆముదపుచెట్టుపేరులు.

రేణుః సతీలస్తృణకేతు
త్యుబీజౌ కిలాటీ చ తతః
ర్వా. ౧౧౮

రేణుః ౧, సతీలః ౨, తృణకేతుః 3, మృత్యుబీజః ర, కిలాటీ (న్) ౫, సుపర్వా (న్) ౬ ఇవి వెదురుపేరు.

కచమాలోమరుద్వాహో
మో మంభః శిఖిధ్వజః,

కచమాలః ౧, మరుద్వాహః ౨, ధూమః 3, మంభః ర, శిఖిధ్వజః ౫ ఇవిపొగ పేరులు.

శాఖానగర మాహుస్తదభ్య
ర్ణం పురాంతరం. ౧౧౯

శాఖానగరం (న) అభ్యర్ణంయత్ పురాంతరం=సమీపమునందున్న పురమునకు "శాఖానగరమ"ని ఆహుః = చెప్పఁబడుచున్నది.

ఆహుర్జలకరంకశ్చజలజం
చికాముఖం,

జలకరంకః ౧, జలజం ౨, సూచికాముఖం 3 ఇవి శంఖముపేరులు.

ఉపజిహ్వకోత్పాదికా చ
రుద్దేహికాదివీ. ౧౨౦

ఉపజిహ్వకః ౧, ఉత్పాదికా ౨, వటః 3, ఉద్దేహికా ర, దివీ (ఈ. సీ) ౫ ఇవి కొండనాలుకపేరు.

శుల్బ మౌదుంబరంరక్తం
్లేచ్ఛాస్యం తామ్రకం విదుః

శుల్బం ౧, ఔదుంబరం ౨, రక్తం 3, మ్లేచ్ఛాస్యం ర, తామ్రకం ౫ ఇవి రాగిపేరు.

దుర్నామా దీర్ఘకోషీ
త్పంకశుక్తి స్సితాలికా.

దుర్నామా (న్) ౧, దీర్ఘకోషీ ౨, పంకశుక్తిః 3, సితాలికా ర ఇవి ఏనుఁగుజలగపేరు.

ఆకాశమూలీ కుత్రృణం
కుంభికాజలవల్కలం,

ఆకాశమూలీ (ఈ. స్త్రీ) ౧, కుత్రృణం ౨, కుంభికా ౩ జలవల్కలం ౪ ఇవి నీటి పాచి పేరు.

శంబూకో జలడింభఃస్యా
ద్దుశ్చరః పంకమండుకః. ౧౧౨

శంబూకః ౧, జలడింభః ౨, దుశ్చరః ౩ పంకమండుకః ౪ ఇవి నత్తగుల్ల పేరులు.

ఆటీలకం తర్ణకానాం స్థ
లీషు క్రీడనం మతం,

ఆటీలకం (న) ౧, తర్ణకానాంస్థలీషు దూడలున్న చోట, క్రీడనం మతం=ఆట చెప్పఁబడుచున్నది.

యష్టిశ్శబ్దవతీ ధీరైః ఖేఖ
రక్త ఇతి స్మృతః. ౧౧౩

శబ్దవతీ ౧, యష్టిః ౨, ఖేఖరకః ౩ ఇవి ధీరైః = పండితులచే "వేణువు" అని స్మృతః=తలంపఁబడుచున్నది.

లేఖాత్రయాంకితం ఫా
లం త్రిపతాకం విదుర్బుధాః,

త్రిపతాకం ౧, లేఖాత్రయాంకితం మూఁడు రేఖలుగల, ఫాలం=నొసలు "త్రిపతాకమని" బుధాః పండితులు, విదుః తెలియుచున్నారు.

అర్ధచంద్రం కర్కరేటం
విదురంగులితోరణం. ౧౧౪

అర్ధచంద్రం ౧, కర్కరేటం ౨, అంగులితోరణం ౩ ఇవి మెడబట్టి గెంటు పేరు.

సిద్ధజలం చ గృహామ్లమ
వంతిసోమంతుషోదకంశుక్తం,

సిద్ధజలం ౧, గృహామ్లం ౨, అవంతిసోమం ౩, తుషోదకం ౪ శుక్తం ౫ ఇవి బియ్యపుకడుగు పేరులు.

నగ్నాటకనిర్గ్రంథకభం దే
తదిగంబరకానగ్నే. ౧౧౫

నగ్నాటకః ౧, నిర్గ్రంథకః ౨, భందేతః ౩, దిగంబరకః ౪, నగ్నః ౫ ఇవి దిస్సమొలగల యోగి పేరులు.

కరపాత్రం జలక్రీడా
వ్యాత్యుక్షీకరపత్రికా,

కరపాత్రం ౧, జలక్రీడా ౨, వ్యాత్యుక్షీః ౩, కరపత్రికా (ఆ-స్త్రీ) ౪ ఇవి జలక్రీడ పేరులు.

శరాణాం పత్రరచనా,
పత్రణా పరికీర్తితా. ౧౧౬

పత్రణా (స్త్రీ) ౧ శరాణాంపత్రరచనా=బాణములకు ఈకలుకట్టుట, పరికీర్తితా=చెప్పఁబడుచున్నది.

పంచభద్రా హయాస్తేయే పంచస్వంగేషు పుష్పితాః,

పంచభద్రః ౧, యే పంచసు అంగేషు పుష్పితాః=ఏవి యైదుఅవయవముల పుష్పచిహ్నముగలవో, తే హయాః = ఆగుఱ్ఱముల పేరులు.

యశ్చారకో ముద్గభుజాం స స్యాద్వల్లభపాలకః. ౧౧౭

వల్లభపాలకః ౧, ముద్గభుజాం=పెసరపప్పు మొదలగునవి తినుగుఱ్ఱములను, యః చారకః=ఎవఁడు కాయునో, సః=వాఁడు.

నిగాలస్థో య ఆవర్తః సహి దేవమణిః స్మృతః,

దేవమణిః ౧, నిగాలస్థః=మెడచెంతనున్న, ఆవర్తః=సుడియేదో,సహి=అది,"దేవమణియని" స్మృతః = చెప్పఁబడుచున్నది.

తథా వక్షసివాహస్య శ్రీవృక్షక ఉదాహృతః. ౧౧౮

శ్రీవృక్షకః (పు) ౧, తథా = అటులె, వాహస్య వక్షసి=గుఱ్ఱపురొమ్మునగలసుడి, ఉదాహృతః=చెప్పఁబడుచున్నది.

బంధః పలాశపత్రాణాం శీర్షే పత్రపిశాచికా

పత్రపిశాచికా (స్త్రీ) ౧, శీర్షే=పైన, పలాశపత్రాణాంబంధః=మోదుగుఆకులు కప్పినది "గుడిసె" పేరు.

సువసంతకశబ్దేన ఉచ్యతే మదనోత్సవః. ౧౧౯

సువసంతకః ౧, మదనోత్సవః ౨, మదనోత్సవము ఉచ్యతే చెప్పఁబడుచున్నది.

కర్వటం ద్విశతగ్రామమధ్యే గ్రామమనోహరం,

కర్వటం (న) ౧, ద్విశతగ్రామమధ్యే=రెండువందల గ్రామములమధ్యనుండు, మనోహరం = మనోజ్ఞమైన, గ్రామం = గ్రామముపేరు.

తథా చతుశ్శతగ్రామమధ్యే ద్రోణముఖం విదుః

ద్రోణముఖం (న) ౧, చతుశ్శతగ్రామమధ్యే=నాలుగువందల గ్రామములమధ్యనున్న (గ్రామమని) విదుః = తెలిసికొనుచున్నారు.

యద్యాత్రామంగలం సామ తదప్రతిరథం విదుః,

అప్రతిరథం ౧, యాత్రామంగలం యత్ సామ=యాత్రయందు చదువఁబడు మంగళకరమగు సామవేదమేదికలదో అది, విదుః=తెలిసికొనుచున్నారు.

భోగావళీ వందిపాఠః	భోగావళీ ౧, వందిపాఠః ౨ ఇ స్తోత్రపాఠము పేరులు.
సేతుః పూరణపిండలో,	సేతుః ౧, పూరణపిండలీ ౨ ఇవి సేః వు పేరులు.
దేవద్రోణీ దేవయాత్రా	దేవద్రోణీ ౧, దేవయాత్రా ౨ ఇ పుణ్యక్షేత్ర యాత్ర పేరులు.
శూనాథో జిహ్వికామతా.	శూనా ౧, జిహ్వికా ౨ ఇవి ఉలూఖ ము మొదలగు అయిదుపాపముల పేరు
పాలిః సముత్థితశ్మశ్రు	పాలిః ౧ సముత్థితశ్మశ్రు = మొలచి గడ్డముగల ఆఁడుది.
ర్మరుండోచ్చలలాటికా,	మరుండః ౧, ఉచ్చలలాటికా ౨ ఇ పెద్దకనుబొమ్మలుగలదాని పేరు.
రాకాదృష్టరజాః కన్యా	రాకా ౧, దృష్టరజాః కన్యా = రజః లయైన స్త్రీ.
పోటా స్త్రీపుంసలక్షణా. ౨౩౦	పోటా (స్త్రీ) స్త్రీ పుంసలక్షణా=పురు లక్షణములు స్త్రీలణములుగల స్త్రీ పేరు.
మహత్తరో గ్రామకూ టో	మహత్తరః ౧, గ్రామకూటః ౨ ఇ గొప్పవానికి పేర్లు.
మర్మరోఽవ్యక్తనిస్స్వనః,	మర్మరః ౧, అవ్యక్తనిస్స్వనః ౨ ఇ అస్పష్టధ్వని పేరులు.
శివాలయః పితృవనం	శివాలయః ౧, పితృవనం ౨ ఇవి శ్మ నము పేర్లు.
చితా కాష్ఠమఠీ చితిః.	చితా ౧, కాష్ఠమఠీ ౨, చితిః ౩ ఇ కాష్ఠము పేరులు.
కర్ణవంశో భవేన్మంచః	కర్ణవంశః ౧, మంచః ౨ ఇవి మంచః పేర్లు.
శ్రీగ్రహః శకునిప్రపా,	శ్రీగ్రహః ౧ శకునిప్రపా ౨ ఇ పక్షులకు నీరుపోయుశాల.
తాంబూలదో వాగులికః	తాంబూలదః ౧ వాగులికః ౨ ఇ తాంబూలము లిచ్చువాని పేరులు.

సురభిః ఫాల్గునానుజః.	సురభిః ౧, ఫాల్గునానుజః ౨ ఇవి వసంత కాలము పేరులు.
తాంబూలరాగో మసుర	తాంబూలరాగః ౧, మసురః ౨ ఇవి తాంబూలరాగము పేరులు.
స్తరువారిః కృపాణకః,	తరువారిః ౧, కృపాణకః ౨ ఇవి ఖడ్గము పేరులు.
స్వాగతం కుశలప్రశ్నః	స్వాగతం ౧ కుశలప్రశ్నః ౨ ఇవి కుశలప్రశ్నము పేరులు.
సామీచీవందనా మతా.	సామీచీ ౧, వందనా ౨ ఇవి స్తుతి పేరులు.
సముద్గః సంపుటో జ్ఞేయో	సముద్గః ౧, సంపుటః ౨ బరిణె పేరు.
హయస్కంధో హయచ్ఛటా	హయస్కంధః ౧, హయచ్ఛటా ౨ గుఱ్ఱముమూఁపుజూలు పేరు.
పిండారో మహిషీపాలే	పిండారః ౧, మహిషీపాలే = గేదెలఁగాయువాఁడు.
మసూరే చ గభోలికః.	మసూరః ౧, గభోలికః ౨ చిఱుసెనగలు.
క్ష్వాహలీ తరుణీ ప్రోక్తా	క్ష్వాహలీ ౧, తరుణీ ౨ యౌవనవంతురాలు.
ఛురా తు కథితా సుధా,	ఛురా (స్త్రీ) ౧, సుధా ౨ సున్నము.
క్ష్వాంపిల్లికా రోచనికా	క్ష్వాంపల్లికా ౧, రోచనికా ౨ గోరోజన విశేషము పేరులు.
కాలికా వస్కరాటికా.	కాలికా ౧, వస్కరాటికా ౨ తేలు.
కాలికా క్షీరకీటః స్యాత్	కాలికా ౧ క్షీరకీటః ౨ పాలలోని పురుగు.
ఖండపాలస్తు ఖాండికః	ఖండపాలః ౧, ఖాండికః ౨ బిళ్లకుడుము.
పాంశురః పీఠసర్పీ స్యాత్	పాంశురః ౧, పీఠసర్పీ ౨ కుంటివాఁడు.
ధల్లలో రోమశః స్మృతః.	ధల్లలః ౧, రోమశః ౨ దేహమునిండ రోమములు గలవాఁడు.

పూగపాత్రే ఫరువకం	పూగపాత్రం ౧, ఫరువకం ౨ పోక పెట్టు పళ్లెము.
కబంధో రుండ ముచ్యతే	కబంధః ౧, రుండం ౨ తలలేని మె డెము. (తల)
తూలికా స్యా న్నవతికా,	తూలికా ౧, నవతికా ౨ బొమ్మ వేయు కుంచె పేరు.
స్త్యానమాలస్యముచ్యతే.	స్త్యానం ౧, ఆలస్యం ౨ ఆలస్యః పేరు.
భాజనే కమఠం ప్రోక్తం	భాజనం ౧, కమఠం ౨ భిక్షాపాత్రవ
పుణ్యశ్లోకో నలో మతః.	పుణ్యశ్లోకః ౧, నలః ౨ నలమః రాజు.
గౌరవే ప్రతిపత్తిః స్యా	గౌరవః ౧, ప్రతిపత్తిః ౨ గౌ భావము.
ద్వారిః పథికసంహతిః	
యామకిన్యపి యామిస్త్రీ	యామకిని ౧, యామిస్త్రీ ౨ గ. తిరుగు స్త్రీ పేరు.
హాఫికా చోపపుష్పికా.	హాఫికా ౧, ఉపపుష్పికా ౨ ఆవలిం పేరు.
వాతపుత్రే విటధరౌ	వాతపుత్రః ౧, విటధరీ ౨ మహాధ ర్తుడు.
నిర్మాల్యం నిర్మలం మతం.	నిర్మాల్యం ౧, నిర్మలం ౨ పరిశ మైనది.
ఇంద్రాసనే మతా గుంజా	ఇంద్రాసనం ౧, గుంజా ౨ చొటిప వేరు.
గులుంభో గుచ్ఛకో మ తః,	గులుంఛః ౧, గుచ్ఛకః ౨ పూలగు_
భోగావాసో వాసగృహం	భోగావాసః ౧, వాసగృహం ౨ శం నగృహము.
మేఁఠో హస్తిపకః స్మృతః.	మేంఠః ౧ హస్తిపకః ౨ మావటివాఁడ
మాయుః పలాగ్నిః పల లం జ్వరస్యా	మాయుః ౧, పలాగ్నిః ౨, పల ౩, జ్వరం ౩ పైత్యము.

దజీర్ణమంత్రేథమిరామయ శ్చ.	మిరామయః ౧, అజీర్ణమంత్రే=అజీర్ణ మంత్రము.
తృప్తిశ్చ సౌహిత్యముదం తికా స్యాత్	తృప్తిః ౧, సౌహిత్యం ౨, ఉదంతికా 3 తృప్తిపేర్లు.
క్షుత్క్షారికా భోగపిశా చికా చ. ౧౮౧	క్షుత్ ౧, క్షారికా ౨, (స్త్రీ) 3 భోగ పిశాచికా ఆఁకలిపేరులు.
మోగో జలవరంటః స్యా	మోగః ౧, జలవరంటః ౨ జలవసంత మను వ్రణము.
త్కణా కుంభీరమక్షికా,	కణా ౧, కుంభీరమక్షికా ౨ నూటి పట్టుఈగ.
వహాలం వార్బటః పోత	వహాలం ౧, వార్బటః ౨, పోతః 3 పడవపేరులు.
స్తరాలుశ్చాహిపుత్రకః.	తరాలుః ౧, అహిపుత్రకః ౨ నౌకా విశేషము.
కాహలస్తు మహానాదో	కాహలః ౧, మహానాదః ౨ పెద్ద ఢక్కపేరు.
మార్దంగం పత్తనం విదుః	మార్దంగం (న) ౧ పత్తనం ౨ పట్టణముపేరు.
స్యాదరిత్రం తరిరథ	అరిత్రం ౧, తరిః ౨ ఓడతెడ్డు.
పాత్రపాలస్తులాధటః.	పాత్రపాలః ౧, తులాధటః ౨ తక్కెడ దండె
కాకినీ పణతుర్యాంశే	కాకినీ ౧, పణతుర్యాంశే=కర్షమెత్తు తామ్రనాణెములో నాలుగవ భాగము.
జ్వాలదంగార ఉల్ముకం,	జ్వాలదంగారః ౧ ఉల్ముకం ౨ కొఱివి.
అయనం చ స్వభావః స్యా	అయనం ౧, స్వభావః ౨ స్వభావము పేర్లు.
న్మంజికా వారసుందరీ.	మంజికా ౧, వారసుందరీ ౨ ఇవి వేశ్య పేరులు.
నీలమణిర్మసారః స్యా	నీలమణిః ౧, మసారః ౨ ఇవి ఇంద్ర నీలముపేరులు.

ద్గుంజా హారహీకామతా	గుంజా ౧, హారహీకా ౨ పూసల గురువింద పేరు.
భార్యా పాణిగృహీతీ చ	భార్యా ౧, పాణిగృహీతీ (ఈ స్త్రీ) ౨ ఇవి భార్య పేరులు.
దుకూలం క్షౌమ ముచ్యతే. ౧౪౫	దుకూలం ౧, క్షౌమం ౨ ఇవి పట్టుబట్ట.
గ్రంథస్య నిర్మితౌ శయ్యా	శయ్యా (ఆ. స్త్రీ) ౧ గ్రంథనిర్మాణవిధము.
వధూటీ వధుటీజనే	వధూటీ, (స్త్రీ) ౧ వధుటీ ౨ ఆడుది.
బందిచౌరో మాచలస్స్యా	బందిచౌరః ౧, మాచలః ౨ కారాగృహములోని దొంగ పేర్లు.
త్కుంభిలస్సంధిహారకః.	కుంభిలః ౧, సంధిహారకః ౨ కన్నపు దొంగ పేరు.
అభ్రము స్త్వభ్రనాగస్య	అభ్రముః ౧ ఐరావతము భార్య పేర్లు.
కుముదస్య తు పింగళా,	పింగళా ౧, కుముదమను దిగ్గజపత్ని పేరు.
అంగనా వామనస్య స్యా	అంగనా ౧, వామనమను దిగ్గజము భార్య పేరు.
దంజనస్యాంజనావతీ.	అంజనావతీ ౧, అంజనమను దిగ్గజ భార్య పేరు.
కపిలా పుండరీకస్య	కపిలా ౧, పుండరీక దిగ్గజము భార్య పేరు.
అనుపమా సుప్రతీకస్య	అనుపమా ౧ సుప్రతీకము భార్య పేరు.
శేషస్య తామ్రకర్ణీ చ	తామ్రకర్ణీ ౧ శేషదిగ్గజపత్ని పేరు.
శుభ్రదంతీ సార్వభౌమస్య. ౧౪౬	శుభ్రదంతీ ౧ సార్వభౌమమను దిగ్గజపత్ని పేరు.
సేవా చాటూక్తి రాలోకః	సేవా ౧, చాటూక్తిః ౨, ఆలోకః 3 సేవచేయుట.
మహోగంత్రీరథః స్మృతః,	అమరః ౧, గంత్రీరథః ౨ వెంటమో

చిపిటో ధాన్యచమసః	చిపిటః ౧, ధాన్యచమసః ౨ అటుకులు.
ఖాజికో లాజి ఉత్తుషః.	ఖాజికః ౧, లాజిః ౨, ఉత్తుషః 3 పేలాలు.
అభ్యాసో గుణనీయఃస్యా	అభ్యాసః ౧, గుణనీయః ౨ అలవాటు పేరు.
న్మాఢిః పత్రశిరా మతా.	మాఢిః ౧, పత్రశిరా ౨ మకరికా పత్రాదులు.
భౌతో దేవలకఃఖ్యాతః	భౌతః ౧, దేవలకః ౨ పూజారివాఁడు
ఖేటకం వసునందకే	ఖేటకం ౧, వసునందకః ౨ డాలు.
పురందరా తు సురలా	పురందరా (స్త్రీ) ౧, సురలా ౨ గంగానది.
కావేరీ చార్ధజాహ్నవీ,	కావేరి ౧, అర్ధజాహ్నవీ ౨ ఇవి కావేరీనదిపేరులు.
కౌముదః కార్తికోమాసః	కౌముదః ౧, కార్తికః ౨ ఇవి కార్తికమాసము పేరులు.
సౌభికస్త్వింద్రజాలికః.	సౌభికః ౧, ఇంద్రజాలికః ౨ ఇవిగారడివాన్ని పేళ్లు.
ప్రహేలకం వాచనకం	ప్రహేలకం ౧, వాచనకం ౨ గూఢార్థకావ్యము.
వీఖాపన్నస్సవిస్మయః,	వీఖాపన్నః ౧,విస్మయః ౨ ఆశ్చర్యము
కుటలం పటలం నీవ్రం	కుటలం ౧, పటలం ౨, నీవ్రం 3 ఇంటిచూరు.
వీథీగృహతటీమతా.౧౫౫	వీథీ(ఈ.స్త్రీ.) ౧, గృహతటీ ౨ బజారు.
సర్వవేశీ నటః ప్రోక్తో	సర్వవేశీ (న్.పు)౧,నటః౨ నర్తకుఁడు.
మందాక్షే తు నటాంతికా,	మందాక్షః౧, నటాంతికా ౨ సిగ్గు.
మృత్ఫలీ కుశికః ప్రోక్తో	మృత్ఫలీ (న్. పు) కుశికః ౨ కుష్ఠువ్యాధి.
శాలూరో వృష్టిభూః ప్లవః. ౧౫3	శాలూరః ౧, వృష్టిభూః (ఊ.పుం)౨, ప్లవః 3 కప్ప.

స్వేదః సిప్ర_స్తనురస	స్వేదః ౧, సిప్రః ౨, తనురసః ౩ ఇ చెమటపేరులు.
_స్త్వక్పుష్పం తు త్వగం కురః,	త్వక్పుష్పం ౧, త్వగంకురః ౨ గ్ర ర్పాటు.
నవోఢా నవవారికా	నవోఢా ౧, నవవారికా ౨ మ నాయిక.
దిక్కరీ నవయౌవనా.	దిక్కరి (ఈ. సీ) నవయౌవనా నూతనయౌవనవతి.
సౌవర్చలే చ రుచకం	సౌవార్చలః ౧, రుచకం ౨ సౌవా లవణము.
హింగులే ర_క్తపారదం,	హింగులం ౧, ర_క్తపారదం ౨ ఇం లీకము.
రక్తోపలం గైరికే చ	రక్తోపలం ౧, గైరికం ౨ గై ధాతువు.
పారదే సూతకం విదుః.	పారదం ౧, సూతకం ౨ ఇవిపాద ము పేళ్లు.
పాశూకః కంబలః ఖ్యాత	పాశూకః ౧, కంబలః ౨ కంబడి.
ఈమాత్వక్కండురో వ్రణః,	ఈమా ౧, త్వక్కండురః ౨ వ్రణః వ్రణము.
కపటఃపారిహార్యః స్యాత్	కపటః ౧, పారిహార్యః ౨ మోసమ
ఈర్ష్యాలుః కుహానః స్మృతః. ౧౪౮	ఈర్ష్యాలుః ౧, కుహానః ౨ ఇవి అస యాపరుని పేరులు.
ఋణమోక్షే విగణనం	ఋణమోక్షం ౧, విగణనం ౨ ఋ విముక్తి.
లగ్నకే ఋణమార్గణః,	లగ్నకః ౧, ఋణమార్గణః ౨ పూ కాపు.
భిక్షాశిత్వం తు పైశూన్యం	భిక్షాశిత్వం ౧, పైశూన్యం ౨ బిచ ముతో బ్రదుకుట.
మండః పిచ్ఛాంధస_స్తథా.	మండః ౧, పిచ్ఛాంధసః ౨ గంజిపర పేరు.

వాయుకేతుః క్షితికణః	వాయుకేతుః ౧, క్షితికణః ౨ ధూళి.
స్యాదాస్ఫాలే ఝలర్ఝలా	ఆస్ఫాలః ౧, ఝలర్ఝలా ౨ ఏనుగు చెవి కొట్టుకొనుట.
నష్టాప్తిసూత్రే లోప్త్రం స్యా	లోప్త్రం ౧ ఇది నష్టాప్తిసూత్రే = దొంగిలింపఁబడినసొమ్ము.
ద్యాప్యయానం శిబీరథః.	యాప్యయానం ౧, శిబీరథః ౨ పల్లకి.
మల్లయాత్రా మాల్లవీ స్యా	మల్లయాత్రా (అ.సీ) ౧ మాల్లవీ ౨ మల్లురయుద్ధమున కేగుట.
న్నిర్భర్త్సనమలక్తకః.	నిర్భర్త్సనం ౧, అలక్తకః ౨ లక్క.
కౌశలికా ప్రాభృతక	కౌశలికా ౧ ప్రాభృతకం ౨ కానుక.
మ్మట్టకం లాసకం విదుః,	మట్టకం ౧, లాసకం ౨ గృహశిరోభాగము.
స్వదోషాచ్ఛాదనం మక్షు	స్వదోషాచ్ఛాదనం ౧, మక్షుః ౨ ఇవి తనతప్పు కప్పిపుచ్చుటకు పేరులు.
శ్చూల్లీ స్యాన్మలకారికా.	చూల్లీ ౧,మలకారికా ౨పొయ్యిపేరు.
వాతాశ్వో భూమిపక్షః	వాతాశ్వః ౧, భూమిపక్షః ౨ కులనాశ్వము.
స్యాద్దారుర్విజయకుంజరః,	దారుః ౧, విజయకుంజరః ౨ రాజెక్కు ఏనుగు.
ప్రభాతే గోసగోసర్గావం లేపకామినీ.	ప్రభాతం ౧, గోసః ౨, గోసర్గః 3 వేకువకాలము.
ఉత్కటో గండకుసుమం	ఉత్కటః ౧, గండకుసుమం ౨,హస్తిమదము.
సిద్ధ స్సౌమేధికో మతః,	సిద్ధః ౧, సౌమేధికః ౨, మంచిమేధగలవాడు.
వృషాకపిః శిఖీ శుష్మా	వృషాకపిః ౧, శిఖీ (న్.పు) ౨, శుష్మా 3 అగ్ని.
భస్మపార్ఘటమర్ఘటం.	భస్మ ౧, పార్ఘటం ౨, అర్ఘటం 3 బూడిదె.

[ఉష్ట్రివాహీమిూరథో ద్య ష్ట్రో గం త్రలఘ్వీ ద్వివేశిరా,]	(?)
కృకణః కృమిరుద్దిష్టః	కృకణః ౧, కృమిః ౨ ఇవి పురుగ పేరులు.
శకృత్కీటో௨న్యకారుకా.	శకృత్కీటః ౧, అన్యకారుకా ౨ న లిపురుగులు? మలభక్షణచేయు పురుగులు
భారవాహో భారికః స్యా	భారవాహః ౧, భారికః ౨ బరువుమో యు కూలివాఁడు.
స్కంధచాపో విహంగి కా. ౧౬౩	స్కంధచాపః ౧, విహంగికా ౨ క వడిబద్ద.
ఉన్నతో௨జగరః ప్రోక్తో	ఉన్నతః ౧, అజగరః ౨ ఇవి కొం చిలువపేరులు.
ద్విముఖాహిరహీరణిః,	ద్విముఖాహిః ౧, అహీరణిః ౨ ఇ రెండు తలలపాము పేరులు.
పురోటిః పురసంస్కారే	పురోటిః ౧, పురసంస్కారః ౨ న రాలంకారము.
హట్టీ పురతటీ మతా.	హట్టీ ౧, పురతటీ ౨ అంగడివీథి.
మృణాలినీ పుటకినీ	మృణాలినీ(ఈనీ)౧,పుటకినీ౨ పద్మల
స్థాసకో బుద్బుదో భవేత్,	స్థాసకః ౧, బుద్బుదః ౨ ఇవి నీ బుడగ పేరులు.
కలాచికా ప్రకోష్ఠః స్యా	కలాచికా ౧, ప్రకోష్ఠః ౨ మో యినుండి మణికట్టుపఱకు.
ద్ధస్తపుచ్ఛస్తు కన్యుషమ్.	హస్తపుచ్ఛః ౧, కన్యుషం ౨ హ వయవములు (వ్రేళ్లు)
ఉత్సాహః సూత్రతంతుః స్యా,	ఉత్సాహః ౧, సూత్రతంతుః ౨ వ గళసూత్రము
త్పిండీరో నీరసః స్మృతః	పిండీరః ౧, నీరసః ౨ ఇవి సారహీ మైన దానిపేరులు.
హరిణహృదయో భీరుః	హరిణహృదయః ౧, భీరుః ౨ ఇవి కివానికి పేరులు.

సందేశోక్తిస్తు వాచికం.	సందేశోక్తిః ౧, వాచికం ౨ సంవాదము.
శాలాజిరో వర్ధమానం	శాలాజిరః ౧, వర్ధమానం ౨ మూకుడు.
కుసీదం తు కలాంబికా,	కుసీదం ౧, కలాంబికా ౨ అప్పు ఇచ్చుట.
చర్వా తలప్రహారః స్యా	చర్వా ౧, తలప్రహారః ౨ చెంపదెబ్బపేరు.
త్కర్కరం ముద్గరం దుః. ౧౬౭	కర్కరం ౧, ముద్గరం ౨ ఆయుధవిశేషము (ఇనుపగుదియ.)
గోష్ఠాగారేఽపి గంజః స్యా	గంజః ౧, గోష్ఠాగారే=ఖజానాకొట్టు.
చ్చింతావేశ్మని దార్వటం	దార్వటం ౧, చింతావేశ్మని=రహస్యాలోచనగృహము.
మానగ్రంథిర్భవేన్మంతు	మానగ్రంథిః ౧, మంతుః ౨ అపరాధము.
ర్నిష్కుటో గృహవాటికా. ౧౬౮	నిష్కుటః ౧, గృహవాటికా ౨ గృహమందలితోట.
శైలస్య కటకే దంత	దంతః ౧, శైలస్య కటకే=కొండచరియ.
స్తద్దినం ప్రతివాసరే,	తద్దినం ౧, ప్రతివాసరే=ప్రతిదివసము.
సూత్రమేవ సూత్రతంతుః	సూత్రం ౧, సూత్రతంతుః ౨ జందెము.
కృశరాపి తిలౌదనే. ౧౬౯	కృశరా ౧, తిలోదనే ౨ నువ్వులపులగము.
స్యాదాసవోఽపి కురసః	ఆసవః ౧, కురసః ౨ మద్యము.
సరకం మద్యభాజనే,	సరకం ౧, మద్యభాజనే=కల్లుకుండ.
నిశ్చుక్కణం దంతశాణం	నిశ్చుక్కణం ౧, దంతశాణం ౨ పండ్లపొడి పేరు.
గోగ్రంథిః శుష్కగోమయే.	గోగ్రంథిః ౧, శుష్కగోమయే=ఎండిన ఆవు పేడపేరు.
అష్టాపదం నయపీఠీ	అష్టాపదం ౧, నయపీఠీ ౨ సొగటాలపాళి.
నయస్తు జతుపుత్రకః,	నయః ౧, జతుపుత్రకః ౨ ద్యూతవిశేషము.

విందుతంత్రో భవేదక్షః పాంచాలీ శాలిశృంఖలా.	విందుతంత్రః ౧, అక్షః ౨ పాచికలు పాంచాలీ ౧, శాలిశృంఖలా ౨ సొటాల సారె.
ప్రస్తారస్తలినం శయ్యా	ప్రస్తారః ౧, తలినం ౨, శయ్యా ౩ శయ్య.
రోమగుచ్ఛః ప్రకీర్ణకం,	రోమగుచ్ఛః ౧, ప్రకీర్ణకం ౨ చామరము.
శివా లోపాశికా జ్ఞేయా సరమా తుంబురీ శునీ.	శివా ౧, లోపాశికా ౨ ఆఁడునక్క. సరమా ౧, తుంబురీ ౨,శునీ 3 ఆఁడుకుక్క.
పాదాంగదీ హంసకః స్యా	పాదాంగదీ ౧, హంసకః ౨ కాలికడియము.
త్ప్రతికర్మ ప్రసాధనం,	ప్రతికర్మ ౧, ప్రసాధనం ౨ మకరికాపత్రరచన.
కర్ణపాలీ తు కర్ణాందూ	కర్ణపాలీ ౧, కర్ణాందూః ౨ చెవికమ్మపేరు.
రంగులీయకమూర్మికా.	అంగులీయకం ౧, ఊర్మికా ౨ ఉంగరము.
ఖాతభూః ప్రతికూపః స్యా ల్లంభా స్యాద్వాటశృంఖలా,	ఖాతభూః ౧, ప్రతికూపః ౨ అగడ్త. లంభా ౧, వాటశృంఖలా ౨ త్రోవనడ్డగించు గేటు.
కంధరా తోరణం కంటీ	కంధరా ౧, తోరణం ౨, కంటీ 3 కంటె పేరులు.
సూత్రాలీ గలమేఖలా.	సూత్రాలీ ౧, గలమేఖలా ౨ కంఠసూత్రము.
శాసనం ధర్మకీలః స్యా త్సకృతం శూద్రశాసనం	శాసనం ౧,ధర్మకీలః ౨ రాజశాసనము సకృతం ౧, శూద్రశాసనం ౨ శూద్రుని ఆజ్ఞ.
పట్టోలికా క్షత్రకీలా	పట్టోలికా ౧, క్షత్రకీలా ౨ వ్యవస్థాపత్రము.

వర్తికా విష్ణులింగీ స్యా	వర్తికా ౧, విష్ణులింగీ ౨ మాలవల్లంకి పిట్ట.
ద్వనాఖు శ్శశకః స్మృతః,	వనాఖుః ౧, శశకః ౨ కుందేలు.
తామ్రకృమి రింద్రగోపో	తామ్రకృమిః ౧, ఇంద్రగోపః ౨ ఆర్ద్ర పురుగు.
గృహగోధా గృహాలికా.	గృహగోధా ౧, గృహాలికా ౨ బల్లి.
దివాంధో హారినేత్రః స్యా	దివాంధః ౧, హారినేత్రః ౨ గుడ్లగూబ.
ద్గోనందీ లక్ష్మణా మతా,	గోనందీ ౧, లక్ష్మణా ౨ ఆడుబెగ్గురుపక్షి.
కురంకురః పుష్కరాఖ్యో	కురంకురః ౧, పుష్కరః ౨ మగబెగ్గురుపక్షి.
వాతులి స్తరుతూలికా.	వాతులిః ౧, తరుతూలికా ౨ సుడిగాలి.
కోలపుచ్ఛస్తు కంకః స్యా	కోలపుచ్ఛః ౧, కంకః ౨ రాబందు.
ద్గర్గాటో యోగనాలికః.	గర్గాటః ౧, యోగనాలికః ౨ మత్స్యవిశేషము.
గ్రామ్యమద్గురికా శృంగీ	గ్రామ్యమద్గురికా ౧, శృంగీ ౨ బొమ్మడాయిచేప.
రాజశృంగస్తు మద్గురః,	రాజశృంగః ౧, మద్గురః ౨ మత్స్యవిశేషము.
పంకగ్రాహస్తు మకరః	పంకగ్రాహః ౧, మకరః ౨ మొసలి.
శఫరః శ్వేతకోలికః.	శఫరః ౧, శ్వేతకోలికః ౨ బేడిసచేప.
చింగటస్తు మహాశల్కః	చింగటః ౧, మహాశల్కః ౨ చింగటమత్స్యము.
పోతాధానం జలాండకం	పోతాధానం ౧, జలాండకం ౨ చిఱుమీలగుంపు.
ఫలకీ తు చిత్రఫలీ	ఫలకీ౧, చిత్రఫలీ ౨ నడగడ్డిలోనిచేప.
మత్స్యరాజస్తు రోహితః.	మత్స్యరాజః ౧, రోహితః ౨ ఎఱ్ఱమీను,

కాకోచికస్తు కాకోచీ	కాకోచికః ౧, కాకోచీ ౨ కాకోచి మత్స్యము.
వకాచీ వకచించికా,	వకాచీ ౧, వకచించికా ౨ బకచిచికామత్స్యము.
కవయీ క్రకచపృష్ఠీ.	కవయీ ౧, క్రకచపృష్ఠీ ౨ అంపః తోఁకచేఁప.
ఖలేశస్తు ఖలేశయః.	ఖలేశః ౧, ఖలేశయః ౨ ఖలిశమః చేఁప.
ఇల్లిశో రాజశఫర	ఇల్లిశః ౧, రాజశఫరః ౨ ఇల్లిసెచే పేరు.
ఇంచాకో జలవృశ్చికః,	ఇంచాకః ౧, జలవృశ్చికః ౨ నీ తేలు.
దండపాలోఽర్ధశఫరః	దండపాలః ౧, అర్ధశఫరః ౨ తిః గలభేదము.
కంకత్రోటో జలవ్యథః.	కంకత్రోటః ౧, జలవ్యథః ౨ ముక్కుచేఁప.
లఘుగర్గస్త్రికంటః స్యా	లఘుగర్గః ౧, త్రికంటః ౨ ఏను పల్లేరు వంటి చేఁప.
త్సితాంకో వాలుకాగడః	సితాంకః ౧, వాలుకాగడః ౨ వ కాగడమను చేఁప.
కనకపలం కురుబిస్తః	కనకపలం ౧, కురుబిస్తః ౨ నాల కర్షములయెత్తు బంగారము.
కరికవలో విఘానం స్యాత్.	కరికవలః ౧, విఘానం ౨ ఏను కిచ్చు ఆహారకబళము.
బ్రాహ్మీతు పంకగడకః	బ్రాహ్మీ ౧, పంకగడకః ౨ బురద చేఁప.
శకులో దండపాలకః,	శకులః ౧, దండపాలకః ౨ నూఱ డల పొడవు చేఁప.
నిచోలకం నిచులకం,	నిచోలకం ౧, నిచులకం ౨ భ చోళాదిసన్నాహము.

మందామణిరలింజరః	మందామణిః ౧, అలింజరః ౨ పెద్ద బాన.
వేదిః స్థండిలసితకం	వేదిః ౧, స్థండిలసితకం ౨ అరుగు.
పన్యాటోనిష్కుటః స్మృతః,	పన్యాటః ౧, నిష్కుటః ౨ పైరు వేయుమడి.
లోపాసికా ఖంఖరీ స్యాత్	లోపాసికా ౧, ఖంఖరీ ౨ ఆఁడునక్క.
పల్యాటో నిష్కుటః స్మృతః.	పల్యాటః ౧, నిష్కుటః ౨ ఉపవనము పేరు.
అంకేష్వేవాంకమంగాని స్మృతముత్తానముత్కటిః,	ఉత్తానం ౧, ఉత్కటం ౨ వెల్లికిల పరుండుట.
స్యాన్మార్జితా రసాలా చ	మార్జితా ౧, రసాలా ౨ భక్ష్యవిశేషము.
బుక్కారః సింహనాదకః.	బుక్కారః ౧, సింహనాదకః ౨ సింహనాదము.
కర్ణగూథం కర్ణమలం	కర్ణగూథం ౧, కర్ణమలం ౨ చెవిలోని గుబిలి.
సింఘాణం నాసికామలం	సింఘాణం ౧, నాసికామలం ౨ చీమిడి
దంతమలం పుప్పికా స్యాత్	దంతమలం ౧, పుప్పికా ౨ పండ్లమీఁదిపాచి.
కులకం రసనామలం.	కులకం ౧, రసనామలం ౨ నాలుకపైనిపాచి.
కారంధమీ ధాతువాదీ	కారంధమీ ౧, ధాతువాదీ ౨ ధాతువాదమెఱిఁగినవాఁడు.
దరిద్రో దుర్విధః స్మృతః;	దరిద్రః ౧, దుర్విధః ౨ దరిద్రము.
స్యాన్మంత్రగండకోవిద్యా	మంత్రగండకః ౧, విద్యా ౨ విద్య.
పక్షద్వారం ఖడక్కికా	పక్షద్వారం ౧, ఖడక్కికా ౨ సింహద్వారమునకుఁగల చిన్నవాకిలి.
ఆర్ద్రవస్త్రం జలార్ద్రాఃస్యా	ఆర్ద్రవస్త్రం ౧, జలార్ద్రా ౨ తడిసిన వలువ.

ద్దోషశ్చాదీనవోమతః.
యోజనం మార్గధేనుః
స్యా
న్నల్వః కిష్కుచతుశ్శతమ్

చోలకో వాణవారః
స్యాత్
కుర్పాస స్త్వర్ధచోలకః.

నాగోదరమురస్త్రాణం
జంఘాత్రాణం తు మం
క్షణం
స్యాత్ప్రాసాదో దేవకు
లం
తత్తు చైత్యం వినాముఖం

తృణపూలీ తు చంచా
స్యా
ద్యథార్థం తు యథా త
థా
ఆఘాతనం వధస్థానం

కారా బంధనివేశ్మని.

స్కంధాగ్నిః స్థూలకా
ష్ఠాగ్ని
స్తృణాగ్ని స్తు భవేత్సమః,
ఇంగలస్తు కరీషాగ్ని
ర్జ్వరాగ్ని స్స్యాధిమన్యవః.

దోషః ౧, అదీనవః ౨ దోషము పే
యోజనం ౧, మార్గధేనుః ౨ ఆమ
దూరము.
నల్వః ౧, కిష్కుచతుశ్శతమ్ ౨ ను
వారలదూరము.
చోలకః ౧, వాణవారః ౨ దు
బొంతచొక్కా.
కూర్పాసః ౧, అర్ధచోలకః
చొక్కా.
నాగోదరం ౧, ఉరస్త్రాణం ౨ కవచః
జంఘాత్రాణం ౧, మంక్షణం ౨ పి
లకవచము.
ప్రాసాదః ౧, దేవకులం ౨ దేవమ
రము.
చైత్యం ౧, వినాముఖం ౨ బౌ
ఆలయము.
తృణపూలీ ౧, చంచా ౨ గడ్డి
గట్టిన మనుష్యునిబొమ్మ.
యథార్థం ౧, యథాతథా ౨ స
ము.
ఆఘాతనం ౧, వధస్థానం ౨
స్థానము.
కారా (స్త్రీ) ౧ బంధనివేశ్మని =
సాల.
స్కంధాగ్నిః ౧, స్థూలకాష్ఠాగ్ని
లావుకొయ్యల గాల్చిన నిప్పు.
తృణాగ్నిః ౧, సమః ౨ తృణాగ్ని
ఇంగలః ౧, కరీషాగ్నిః ౨ పిడక
జ్వరాగ్నిః ౧, ఆధిమన్యవః ౨
రాగ్ని పేరు.

శ్వశురః స్వామిజనకః	శ్వశురః ౧, స్వామిజనకః ౨ మగని తండ్రి.
సాధుధీర్వరవత్సలా,	సాధుధీః ౧, వరవత్సలా ౨ అత్త.
భగసార్థస్తథా విద్ధో	భగసార్థః ౧, విద్ధః ౨ కుటిలుని పేర్లు.
హేలావుకోఽశ్వ విక్రయీ.	హేలావుకః ౧, అశ్వవిక్రయీ (న్. పు) ౨ గుఱ్ఱముల అమ్మువాఁడు.
గృహవిత్తో గృహపతి	గృహవిత్తః ౧, గృహపతిః ౨ గృహస్థుఁడు.
స్తుంబీపుష్పంలతాంబుజం	తుంబీపుష్పం ౧, లతాంబుజం ౨ సొర పూవు.
లోహికాథ రసోనిః స్యా	లోహికా ౧, రసోనిః ౨ లోహపాత్రము.
న్నిలింపస్త్రిదశః స్మృతః.	నిలింపః ౧, త్రిదశః ౨ దేవతలు.
గండూపదీ భూలతాస్యా	గండూపదీ ౧, భూలతా ౨ ఎఱ్ఱలు.
న్మండరీఘుర్ఘురీ మతా,	మండలీ ౧ ఘుర్ఘురీ ౨ వాద్యవిశేషము.
స్వచ్ఛుట్యంగులిసందేశో	స్వచ్ఛుటిః ౧ అంగులిసందేశః ౨ చిటికెవేయుట.
లంఘనం చాపతర్పణమ్.	లంఘనం ౧, అపతర్పణం ౨ ఉపవాసము.
గజఢక్కా మదామ్నాతః	గజఢక్కా ౧ మదామ్నాతః ౨ ఏనుఁగుపై నుండు నగారా.
శృంగారో గజమండనం	శృంగారః ౧, గజమండనం ౨ గజాలంకారము.
ప్రతిమో రణరంకః స్యా	ప్రతిమః ౧, రణరంకః ౨ యుద్ధోత్సాహముగల ఏనుఁగు.
త్వటకః కటరః సృణిః	వటకః ౧, కటరః ౨ సృణిః ౩ అంకుశము.
వీచీ జలలతా శ్రుండిః	వీచీ ౧, జలలతా ౨, శ్రుండిః ౩ తరంగము.

ఫేనాగ్రం బుద్బుదం విదుః	ఫేనాగ్రం ౧, బుద్బుదం ౨ నీటిబుడగ.
జంబాలో జలకల్కఃస్యా	జంబాలః ౧, జలకల్కః ౨ బురద.
దారణిః కులహాండకః.	ఆరణిః ౧, కులహాండకః ౨ సుడి.
వినాకృతం విరహితం	వినాకృతం ౧, విరహితం ౨ విడువఁబడినది.
గండూషో ముఖపూరణే	గండూషః ౧, ముఖపూరణః ౨ పుక్కలించి వేయుట.
కాష్ఠమల్లః శవయానం	కాష్ఠమల్లః ౧, శవయానం ౨ పాడె.
కషాయస్తూవరోరసః.	కషాయః ౧, తూవరరసః ౨ వగరుతనము.
పర్వావధిః పరగ్రంథిః	పర్వావధిః ౧, పరగ్రంథిః ౨ వ్రేలికణుపు.
పింజోలా పత్రకాహలా,	పింజోలా ౧, పత్రకాహలా ౨ దర్భకుంచె.
గోహల్లంచ గలంగోవిట్	పరిఘః ౧, ఉద్ధారకంటకః ౨ ద్వారమునందుంచు లాటీకఱ్ఱ.
పరిఘోద్ధారకంటకః. ౨౦౮	
కర్కరంచూర్ణ ఖండేస్యా	కర్కరం ౧, చూర్ణఖండం ౨ సున్నముగా నగు రాయి.
త్కర్కసారం కరంభకం	కర్కసారం ౧, కరంభకం ౨ పెరుగుతో తడిపిన పేలపిండి.
స్పర్ధాయామపి సంఘర్షః	స్పర్ధా ౧, సంఘర్షః ౨ తగవు.
కఠోరం కర్కరం విదుః.	కఠోరం ౧, కర్కరం ౨ కఠినమైనది.
వందీ కవరకీమాహు	వందీ ౧, కవరకీ ౨ కొప్పుపేళ్లు.
రాసందీ లఘుఖట్వికా,	ఆసంధీ ౧, లఘుఖట్వికా ౨ చవుకముగనుండు మంచమువంటిపీట (కట్లపీట)
ఘటరాజఃస్మృతఃకుంభో	ఘటరాజః ౧, కుంభః ౨ కుండ.
గర్గరీ కలశిర్మతా. ౨౦౯	గర్గరీ ౧, కలశిః ౨ పెరుగు తఱచు కుండ.

విదురంజన్యముత్పాతం	అంజన్యం ౧, ఉత్పాతం ౨ఉత్పాతము పేళ్లు.
నిర్ఘాతే వ్యోమముద్గరః పర్యంతికా గుణభ్రంశో	నిర్ఘాతః ౧, వ్యోమముద్గరః ౨ పిడుగు. పర్యంతికా ౧, గుణభ్రంశః ౨ గుణనాశనము.
గాంగేష్టికటశర్కరా.	గాంగేష్టి ౧, కటశర్కరా ౨ ముత్యపుతీఁగ.
ఉల్కా కులుక్క గుంజా స్యా	ఉల్కా ౧, కులుక్క గుంజా ౨ ఉల్కాగ్ని (తోఁకచుక్క)
త్కులకస్తాలమర్దలః,	కులకః ౧, తాలమర్దలః ౨ వాద్యవిశేషము.
సూత్రకోణే డమరుకం సూత్రవీణా చ లావుకీ, మేలానందో మసిమణి ర్లేఖనీ వర్ణతూలికా,	సూత్రకోణం ౧, డమరుకం౨ డమరు. సూత్రవీణా ౧, లావుకీ ౨వీణాభేదము. మేలానందః ౧, మసిమణిః ౨సిరాబుడ్డి. లేఖనీ ౧, వర్ణతూలికా ౨ కలము (కుంచె)
ధాతూఫలః కఠినికా	ధాతూపలః ౧, కఠినికా ౨ జేగురుఱాయి.
మేలా పత్రాంజనం మసిః	మేలా ౧, పత్రాంజనం ౨, మసిః 3 సిరా.
తర్కుటీ సూత్రలా తర్కు	తర్కుటీ ౧, సూత్రలా ౨, తర్కుః 3 రాటము.
ర్ఝల్లోలస్తర్కులాసకః,	ఝల్లోలః ౧, తర్కులాసకః ౨ కదురు క్రిందనుంచు చిప్ప.
వర్తులా తర్కుపీఠీస్యా	వర్తులా ౧, తర్కుపీఠీ ౨ రాటము అడుగుచట్టము.
త్పంజికా తూలనాలికా.	పంజికా ౧, తూలనాలికా ౨ నూలు కండెపేరు.
నిర్వేష్టనం నాడిచీరం	నిర్వేష్టనం ౧, నాడిచీరం ౨ కండెదారము.

దగ్ధేష్టకా స్యాజ్ఝామకం,	దగ్ధేష్టకా ౧, ఝామకం ౨ కాల్చిన యిటుక.
దోలా ప్రేంఖా పుమాన్ ప్రేంఖో,	దోలా ౧, ప్రేంఖా ౨, ప్రేంఖః ౩ చౌత అను డోలి
వారాసనం వాస్సదనం.	వారాసనం ౧, వాస్సదనం ౨ జల గృహము.
పిష్టవర్తిస్తు చమస	పిష్టవర్తిః ౧, చమసః ౨ సోమరసము త్రాగు పాత్ర.
శ్చిత్రాపూపశ్చరువ్రణః,	చిత్రాపూపః ౧, చరువ్రణః ౨ పిండి వంట భేదము.
మ్లేచ్ఛితం పరభాషాయాం	మ్లేచ్ఛితః ౧, పరభాషాయాం=పరభాష
లుంటికా న్యాయసారిణీ.	లుంటికా ౧, న్యాయసారిణీ ౨ యుక్తిగా పనిచేయు స్త్రీ.
శూకాపూట్టస్తృణమణి	శూకాపూట్టః ౧, తృణమణిః ౨ నీలము (తృణగ్రాహిరత్నము.)
శ్ఛాత్రగండఃపదాద్యవిత్,	ఛాత్రగండః ౧, పదాద్యవిత్ ౨ విభక్త్యంతములగు శ్లోకముల ఆది యెఱిం గినవాఁడు.
కోశకారః కాష్ఠతంతుః	కోశకారః ౧, కాష్ఠతంతుః ౨ పట్టు పురుగు.
ఝ్యకాకు స్స్యాత్కాష్ఠ లేఖకః. ౨౧౬	ఝ్యకాకు ౧ కాష్ఠలేఖకః ౨ కొయ్య తొలుచు పురుగు.
విషశృంగీ భృంగరోలో	విషశృంగీ (న్. పు.) ౧, భృంగరోల ౨ కొమ్ములపురుగు.
వరోలస్తృణషట్పదః,	వరోలః ౧, తృణషట్పదః ౨ తుమ్మెదలో భేదము.
తుటుమోరంధ్రబభ్రుస్స్యా ద్వినాలింగాలికా స్మృతా.	తుటుమః ౧, రంధ్రబభ్రుః ౨ ఎలుక
భశావిదారుః క్రకచపాదో	భశా ౧, విదారుః ౨, క్రకచపాదః ౩ తొండ.

దృణశ్చాలిశ్చ వృశ్చికః,	దృణః ౧, అలిః ౨ వృశ్చికః 3 తేలు.
పద్మాక్షం పద్మబీజం చ	పద్మాక్షం ౧, పద్మబీజం ౨ తామర గడ్డెలోని విత్తులు.
కర్ణికా బీజమాతృకా.	కర్ణికా ౧, బీజమాతృకా ౨ తామర పూవులోనిగడ్డె.
రంగమాతా భవేల్లాక్షా	రంగమాతా ౧, లాక్షా ౨ లత్తుక (లక్క.)
ధీలటిర్దుహితా మతా,	ధీలటిః ౧, దుహితా ౨ కుమార్తె.
చాటలోలశ్చటుల్లోలో	చాటలోలః ౧,చటుల్లోలః ౨ ప్రియోక్తులం దాసక్తిగలవాఁడు.
జేంగటో దోహదః స్మృతః	జేంగటః ౧, దోహదః ౨ గర్భిణ్యభిలాష.
ధౌతాంజలీ ధౌతబలీ	ధౌతాంజలీ ౧, ధౌతబలీ ౨ శుభ్రముగాఁ గడిగినదోసిలి.
వజ్రకం దుగ్ధపాచనం,	వజ్రకం ౧, దుగ్ధపాచనం ౨ పాలుకాచుపాత్రము.
చిత్రోక్తిః పుష్పశకటీ చాసేచనమతృప్తికృత్.	చిత్రోక్తిః ౧, పుష్పశకటీ ౨ ఆకాశవాణి.
కాలరాత్రిర్భీమరథీ	కాలరాత్రిః ౧, భీమరథీ ౨ కాలరాత్రి.
అస్వాధ్యాయో నిరాకృతిః,	అస్వాధ్యాయః ౧, నిరాకృతిః ౨ వేదపఠనము చేయనిబ్రాహ్మణుఁడు.
బ్రహ్మవాదః శ్రుతాదానం	బ్రహ్మవాదః ౧, శ్రుతాదానం ౨ బ్రహ్మవాదము.
విశ్వకద్రురఖేటికః. ౨౨౧	విశ్వకద్రుః ౧, అఖేటికః ౨ వేఁటకుక్క.
హింసాలుకః ఖాదుకశ్చ	హింసాలుకః ౧, ఖాదుకః ౨ జంతువుల చంపుకుక్క ఖలుఁడు.
యోగితో౽లర్క ఇష్యతే	యోగితః ౧, అలర్కః ౨ పిచ్చికుక్క.
ద్రగడస్తూర్యగంజా స్యా	ద్రగడః ౧, తూర్యగంజా ౨ వాద్యవిశేషము.

దాదర్శో ముకురః స్మృతః	ఆదర్శః ౧, ముకురః ౨ అద్దము.
రాహూత్సృష్టో రసోనః స్యా	రాహూత్సృష్టః ౧,రసోనః ౨ రాహు ముక్తమగు సూర్య చంద్రగ్రహములు.
దంగరీ కోలనాసికా,	అంగరీ ౧, కోలనాసికా ౨ బంకి వృక్షము.
మయటస్తృణహర్మ్యంస్యా	మయటః ౧, తృణహర్మ్యం ౨ గడ్డితో గట్టిన గృహవిశేషము.
త్కుత్రం గోమం చ మం డపః. ౨౨౩	కుత్రం ౧, గోమం ౨, మండపః మండపము పేరులు.
ప్రవద్రంగః పణగ్రంథి	ప్రవద్రంగః ౧, పణగ్రంథిః ౨ ౯ గడివీథి.
శ్చిత్తికా కటిశృంఖలా,	చిత్తికా ౧, కటిశృంఖలా ౨ న మునకు కట్టుగొలుసు.
విశారదః ప్రసిద్ధే స్యాత్ శ్రీర్లక్ష్మీరిందిరా మతా.	విశారదః ౧, ప్రసిద్ధః ౨ ప్రసిద్ధుఁడ శ్రీః ౧, లక్ష్మీః ౨, ఇందిరా ౩ ల దేవి.

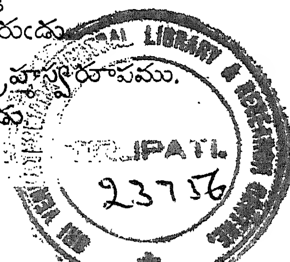
సమాప్తము.

శ్రీః

ఏకాక్షరీకోశము

సటీకము.

అకారో వాసుదేవస్స్యా	అః. (పు) ౧ విష్ణువు.
దాకారస్తు పితామహః,	ఆః (పు) ౧ బ్రహ్మ, ౨ పూజ, ౩ మం
పూజాయామపి మాంగల్యే	గళసూత్రము.
ఆకారః పరికీర్తితః. ౧	
ఈకార ఉచ్యతే కామో	ఈః (పు) ౧ మన్మథుఁడు, స్త్రీ. ౨ లక్ష్మి.
లక్ష్మీరీకార ఉచ్యతే,	
ఉకారశ్శంకరః ప్రోక్త	ఉః (పు) ౧ శంకరుఁడు.
ఊకారశ్చాపి లక్షణే. ౨	ఊః (పు) ౧ లక్షణము, ౨ రక్షిం
రక్షణే చాపి ఊకారః ఊ	చుట, ౩ బ్రహ్మ.
కారో బ్రహ్మణి స్మృతః, [౩	
ఋకారో దేవమాతాస్యా	ఋ (స్త్రీ) ౧ అదితి.
ౠకారో దనుజప్రసూః.	ౠ (స్త్రీ) ౧ దితి.
ఌకారో దేవజాతీనాం	ఌః (స్త్రీ) ౧ దేవమాత (అదితి), పు ౨
మాతా స్వర్గః ప్రకీర్తితః,	స్వర్గము.
ౡకారస్స్మర్యతే పూర్వై	ౡ (స్త్రీ) ౧ తల్లి.
ర్జననీ శబ్దకోవిదైః. ౪	
ఏకార ఉచ్యతే విష్ణు	ఏ (పు) విష్ణువు.
రైకారస్స్యాన్మహేశ్వరః,	ఐ (పు) ౧ మహేశ్వరుఁడు.
ఓకారస్తు భవేద్బ్రహ్మా.	ఓ (పు) ౧ బ్రహ్మ.
ఔంకారోఽనంత ఉచ్యతే.	ఔం (పు) పరాత్పరుఁడు.
అం స్యాచ్చ పరమంబ్రహ్మ	అం (న) ౧ పరబ్రహ్మస్వరూపము.
అః స్యాచ్చైవ మహే	అః (పు) ౧ శివుఁడు.
శ్వరః,	

శిలోచ్చయే థకారః స్యా త్థకారో నయరక్షణే,	థః (పు) ౧ కొండ, ౨ నీతికాపాడుట.
దకారోఽభ్రేకళత్రే చ ఛేదే దానే చ దాతరి. ౨౦	దః (పు) ౧ ఆకాశము, ౨ భార్య(స్త్రీ), ౩ ఖండించుట, ౪ ఇచ్చుట, ౫ దాత.
ధం ధనేసధనే ధః స్యాద్విధాతరి మనావపి, ధిషణా ధీ సమాఖ్యాతా	ధం (న) ౧ ధనము. ధః (పు) ౧ బ్రహ్మదేవుఁడు, ౨ మనువు. ధీః (స్త్రీ) ౧ బుద్ధి.
ధూశ్చైవం భారవిత్త యోః. ౨౧	ధూః (స్త్రీ) ౧ బరువు, ౨ ధనము.
నేతా నశ్చ సమాఖ్యాతః తరణౌ నః ప్రకీర్తితః, నకారః సౌగతే బుద్ధౌ స్తుతౌ వృక్షే ప్రకీర్తితః. ౨౨ నశ్శబ్దః స్వాగ తే బంధౌ వృక్షే సూర్యే చ కీర్తితః.	నః (పు) ౧ అధిపతి, ౨ పడవ, ౩ బౌద్ధశాస్త్రవేత్త, ౪ బుద్ధుఁడు, ౫ స్తోత్రము, ౬ వృక్షము, ౭ స్వాగతము, ౮ చుట్టము, ౯ చెట్టు, ౧౦ సూర్యుఁడు.
పః కుబేరః సమాఖ్యాతః పశ్చిమే చ ప్రకీర్తితః. ౨౩ పవనే పస్సమాఖ్యాతః పః స్యాత్పానే చ పాతరి,	పః (పు) ౧ కుబేరుఁడు, ౨ పడమటి దిక్కు, ౩ వాయువు, ౪ త్రాగుట, ౫ పాలించువాఁడు.
కఫే వాతే ఫకారః స్యా త్తథాహ్వానే ప్రకీర్తితః. ౨౪. ఫూత్కారేఽపి చ ఫః ప్రోక్తస్తథా నిష్ఫలభా షణే,	ఫః (పు) ౧ పిలుచుట, ౨ కఫము, ౩ వాతము, ౪ ఫూత్కారము, ౫ నిరర్థక సంభాషణము.
బకారే వరుణః ప్రోక్తః కలశే బః ఫలేఽపి చ. ౨౫. వక్షస్థలే చ బః ప్రోక్తో గదా యాం సముదాహృతః.	బః (పు) ౧ వరుణుఁడు, ౨ కలశము, ౩ పండు, ౪ వక్షస్థలము, ౫ గదాయుధము (స్త్రీ).

నక్షత్రే భం బుధాః ప్రా
హుః
భవనే భః ప్రకీర్తితః ౨౬
దీప్తి ర్భా స్యాచ్చ
భూర్భూమి
ర్భీర్భయం కథితం బుధైః,
మః శివశ్చంద్రమా వేధా
మా లక్ష్మీ చ ప్రకీర్తితా.
౨౭. మా చ మాతరిమానే చ
బంధనే మః ప్రకీర్తితః,
యశో యః కథితః ప్రాజ్ఞైః
యో వాయురితి శబ్దితః. ౨౮
యానే యాతరియస్త్యాగే కథి
తశ్శబ్దవేదిభిః.
రశ్చ రామేఽనిలే వహ్నౌ
భూమావపి ధనేఽపి చ. ౨౯
ఇంద్రియే ధనరోధే చ
రుర్భయే చ ప్రకీర్తితః,
లో దీప్తౌ ద్యాం లశ్చ
భూమౌ భయే చాహ్లాదనేఽ
పి చ. ౩౦. లో వాతే లవణే
చ స్యాల్లో దానే చ ప్రకీ
ర్తితః, లః శ్లేష చాశయే
చైవ ప్రలయే సాధనేఽ
పి లః. ౩౧. మానసే వరుణే
చైవ లకారస్సాంత్వనేఽపి
చ,
విశ్చ పక్షీ నిగదితో గగ
నం ప్రతికీర్తితమ్. ౩౨

భం. (న) ౧ నక్షత్రము.

భః (పు) ౧ గృహము.

భా (స్త్రీ) ౧ కాంతి.

భూః (స్త్రీ) ౧ భూమి.

భీః (స్త్రీ) ౧ భయము

మః (పు) ౧ శివుఁడు, ౨ బ్రహ్మ.

మా (స్త్రీ) ౧ లక్ష్మి, ౨ తల్లి, ౩ అభిమానము.

మః (పు) ౧ బంధనము.

యః (పు) ౧ కీర్తి, ౨ వాయువు, ౩ ప్రయాణము, ౪ పోవువాఁడు, ౫ త్యాగము.

రః (పు) ౧ రాముఁడు, ౨ వాయువు, ౩ అగ్ని, ౪ భూమి, ౫ ధనము, ౬ ఇంద్రియము, ౭ ధనాటంకము.

రుః (పు) ౧ భయము.

లః (పు) ౧ కాంతి, ౨ ఆకాశము, ౩ భూమి, ౪ భయము, ౫ సంతోషము, ౬ గాలి, ౭ లవణము, ౮ దానము, ౯ ఆలింగనము, ౧౦ తలపు, ౧౧ ప్రళయము, ౧౨ సాధనము, ౧౩ మనస్సు, ౧౪ ఓదార్పుట.

విః పు ౧ పక్షి, ౨ ఆకాశము.

శం సుఖం శంకరః శ్రేయః శశ్చ సీమ్ని నిగద్యతే,	శం. న. ౧ సుఖము, ౨ శివుఁడు, (పు) ౩ శ్రేయస్సు.
శయనే శః సమాఖ్యాతః హింసాయాం శో నిగద్యతే.	శః పు. ౧ సీమ, ౨ శయనము, ౩ హింస.
షః కీర్తితో బుధైః శ్రేష్ఠే షశ్చ గంభీరలోచనే, ఉపసర్గేఽపరోక్షే చ షకారః పరికీర్తితః. ౩౪	షః (పు) ౧ ఉత్తముఁడు, ౨ గంభీరదృష్టిశాలి, ౩ ఉపద్రవము, ౪ చాటు.
సః కోపే వరణే సః స్యాత్ తథా శూలిని కీర్తితః,	సః (పు) ౧ కోపము, ౨ ప్రాకారము ౩ శివుఁడు.
సా చ లక్ష్మీబుధైః ప్రోక్తా గౌరీ చ	సా (స్త్రీ) ౧ లక్ష్మి, ౨ పార్వతి.
స ఈశ్వరః. ౩౫	సః (పు) ౧ శంకరుఁడు.
హః కోపే వారణే హశ్చ తథా శూలీ ప్రకీర్తితః,	హః (పు) ౧ కోపము, ౨, ఏనుఁగు ౩ దివసము, ౪ శివుఁడు.
హిః పద్యావరణే ప్రోక్తో హీః స్యాద్ధేత్వవధారణే. ౩౬	హిః (పు) ౧ పద్యావరణము, ౨ కారణము, ౩ నిశ్చయము.
క్షః క్షేత్రే వక్షసి ప్రోక్తో బుధైః క్షః శబ్దశాసనే	క్షః (పు) ౧ క్షేత్రము, ౨ వక్షస్స్థలము, ౩ వ్యాకరణశాస్త్రము.
క్షిః క్షేత్రే క్షత్రరక్షే చ నృసింహే చ ప్రకీర్తితః.	క్షిః (పు) ౧ క్షేత్రము, ౨ క్షాత్రసంరక్షణము, ౩ నృసింహస్వామి.
ఆగమేభ్యోఽభిధానేభ్యః ధాతుభ్యః శబ్దశాసనాత్, ఏవమేకాక్షరం నామాభిధానం క్రియతే మయా. ౩౭	శాస్త్రములనుండియు నామధేయములనుండియు ధాతువులనుండియు వ్యాకరణశాస్త్ర సంబంధమునుండియు ఏకాక్షర నామములు నాచే సమకూర్పఁబడెను.

సమాప్తము.

శబ్దానుక్రమణిక.

చెన్నపురి: వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రులుఅండ్ సన్స్‌వారి
'వావిళ్ల' ప్రెస్సున ముద్రితము.—1931.